

บทที่ 4

องค์กรและกระบวนการตีความรัฐธรรมนูญ

ปัญหาสำคัญในเรื่องการตีความรัฐธรรมนูญ มิใช่มีแต่เพียงเรื่องหลักเกณฑ์ในการตีความเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับองค์กรหรือผู้มีอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญ และกระบวนการในการตีความรัฐธรรมนูญด้วย ในกรณีที่เป็นเรื่องของกฎหมายธรรมดา องค์กรที่มีอำนาจในการตีความขั้นสุดท้ายก็คือศาล ซึ่งอาจเป็นศาลยุติธรรม ศาลทหาร ศาลพิเศษ หรือศาลก้ำกึ่งพิเศษต่างๆ ส่วนกระบวนการตีความก็ไม่มีอะไรยุ่งยาก เพราะการตีความเป็นปัญหาของกฎหมายซึ่งอยู่ในอำนาจศาล และเป็นสิ่งที่ศาลต้องทำอยู่แล้วในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งเป็นเรื่องวิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณาความอาญา หรือวิธีพิจารณาความตามกฎหมายพิเศษที่จัดตั้งศาลนั้นๆ แต่ในเรื่องของการตีความรัฐธรรมนูญ มีองค์กรที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้หลายองค์กร เพราะการตีความทำได้หลายวัตถุประสงค์ เช่น การตีความเพื่อวินิจฉัยว่ากฎหมายหรือการกระทำของฝ่ายบริหารขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ (Judicial review) หรือการตีความเพื่อหาวิธีปฏิบัติ เช่น กรณีเหตุเกิดขึ้นในขณะมีการประชุมสภา และเป็นปัญหาว่าสมควรดำเนินการเรื่องนั้นอย่างไร เมื่อเป็นเช่นนั้นองค์กรที่มีอำนาจตีความจึงแตกต่างกันออกไป แบ่งออกได้เป็นหลายระบบ กระบวนการขอให้องค์กรเหล่านี้ตีความก็แตกต่างกันออกไป เช่น อาจจะต้องทำเป็นคดีฟ้องร้องกันขึ้นไป หรืออาจเป็นประเด็นขอปรึกษา ดังนี้ เป็นต้น

องค์กรและกระบวนการตีความรัฐธรรมนูญ แบ่งออกได้เป็น 4 ระบบ อันนี้คือ

1. ระบบที่ให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจตีความ
2. ระบบที่ให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจตีความ
3. ระบบที่ให้องค์กรพิเศษมีอำนาจตีความ
4. ระบบที่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจตีความ

1. ระบบที่ให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจตีความ

ระบบที่ให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจในการตีความที่ จำกัดอยู่เพียงเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบหรือมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญประการใด ศาลยุติธรรมเท่านั้นที่ เป็นผู้มีอำนาจตีความอย่างเด็ดขาด แต่ไม่ได้หมายความว่า การตีความเพื่อหาวิธีปฏิบัติทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องขององค์กรอื่นมิใช่ศาล ระบบนี้เกิดขึ้นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1801 กล่าวคือสหรัฐอเมริกา เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เมื่อ ค.ศ. 1787 รัฐธรรมนูญก็มีได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายธรรมดาอื่นจะมาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา หมวด 6 มาตรา 2 เพียงแต่บัญญัติว่า

ให้รัฐธรรมนูญนี้และบรรดากฎหมายของอเมริกา ที่จะบัญญัติขึ้น ตามรัฐธรรมนูญนี้ และบรรดาสนธิสัญญาที่ใดทำขึ้น หรือจะทำขึ้นตามอำนาจแห่งอเมริกา เป็นกฎหมายสูงสุดของแผ่นดิน และให้ผู้พิพากษาในแต่ละมลรัฐต้องยึดถือตามทั้งหมด ไมว่าจะมีบทใดๆในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายแห่งมลรัฐกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ตาม¹

และรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ก็มีได้ระบุอย่างชัดเจนว่า องค์กรใดจะเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจในการวินิจฉัยว่า การกระทำใดๆของฝ่ายบริหาร กิติ หรือของรัฐสภา กิติ หรือของรัฐบาลกลาง กิติ หรือของมลรัฐใดมลรัฐหนึ่ง กิติ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตราบกระทั่ง ค.ศ. 1803 ได้มีการพิพากษาคดี Marbury v. madison และในคดีนี้ จอห์น มาแชล (John Marshall) ประธานศาลสูงสุดสหรัฐในขณะนั้นได้ตัดสินว่า กฎหมายของรัฐ สภาที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเป็นโมฆะ และศาลมีอำนาจวินิจฉัยว่า

¹ วิชาญ เกรื่องาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพฯ : แสงสุธิการพิมพ์, 2523), หน้า 355.

กฎหมายโคชัตรีธรรมนูญหรือไม่

รายละเอียดของคดี Marbury v. Madison ระบุว่า ใน ค.ศ. 1801 ก่อนที่อดีตประธานาธิบดีสำหรับ จอห์น อัดัมส์ (John Adams) จะต้องพ้นจากตำแหน่งประธานาธิบดี ในวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ. 1801 ซึ่งเป็นสิ้นสุดท้ายของการดำรงตำแหน่ง โดยในวันที่ 4 มีนาคม ค.ศ. 1801 จอห์น อัดัมส์ จะต้องส่งมอบตำแหน่งประธานาธิบดีให้แก่ โทมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) คู่แข่งของคนที่ชนะการเลือกตั้งซึ่งอยู่พรรคตรงกันข้าม ในคืนนี้เอง จอห์น อัดัมส์ ได้ลงนามแต่งตั้งผู้พิพากษา จำนวน 42 นาย ประจำกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. หนึ่งในจำนวนของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งนั้นมี นายมาเบอร์รี่ (Marbury) ซึ่งเป็นโจทก์ในคดีนี้ด้วย การแต่งตั้งนี้เป็นเหตุผลในทางการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองของ จอห์น อัดัมส์ พ่ายแพ้การเลือกตั้งแก่ โทมัส เจฟเฟอร์สัน จอห์น อัดัมส์ จึงอยู่ในระหว่างรักษาการเพื่อมอบตำแหน่งให้แก่ โทมัส เจฟเฟอร์สัน ในขณะที่ตนเองก็ให้อำนาจของคนที่อยู่ในรัฐธรรมนูญแต่งตั้งผู้พิพากษาซึ่งเป็นพวกเดียวกับตนเป็นการส่งท้าย ซึ่งทำความแค้นเคืองให้กับ โทมัส เจฟเฟอร์สัน เป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามหนังสือแต่งตั้งดังกล่าว ยังไม่ได้รับการลงนามและประทับตราจาก Secretary of State¹ อันจะมีผลให้ใช้บังคับได้ แม้ประธานาธิบดีจะลงนามแล้วก็ตาม เมื่อโทมัส เจฟเฟอร์สัน ได้รับตำแหน่งประธานาธิบดี เขาเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวเป็นการฉวยโอกาส จึงพยายามหาทางออกให้การแต่งตั้งครั้งนี้เป็นโมฆะ โทมัส เจฟเฟอร์สัน ได้ลงนามแต่งตั้งให้ เจมส์ เมดิสัน

¹มีผู้แปลเป็นภาษาไทยว่า "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ" เพราะเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีให้รับผิดชอบนโยบายด้านต่างประเทศ เป็นส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกาทั้งหมด แต่การรับผิดชอบตำแหน่งนี้รวมถึงกิจการภายในบางอย่างด้วย เช่น การประทับตรา และลงนามในการแต่งตั้งผู้พิพากษา เป็นต้น

(James Madison) เป็น Secretary of State คนใหม่ทันที และเป็นที่ยอมรับกันว่า โธมัส เจฟเฟอร์สัน ได้กำชับมิให้ เจมส์ เมดิสัน ซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ลงนามประทับตาม คำสั่งแต่งตั้งผู้พิพากษาดังกล่าว ดังนั้น มาเบอร์รี่จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลให้บังคับให้ เมดิสัน ลงนามและประทับตราในคำสั่ง และส่งมอบตำแหน่งผู้พิพากษาให้ตน โดยยื่นฟ้องต่อศาลสูงสุดสหรัฐ ซึ่งในขณะนั้นมีจอห์น มาแชล เป็นประธานศาลสูงสุด¹

จอห์น มาแชล นั้นก่อนหน้านั้นในสมัยที่ จอห์น อคัมส์ เป็นประธานาธิบดีได้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศด้วย เมื่อมาอยู่ในภาวะที่จะต้องวินิจฉัยคดีนี้จึงอยู่ในฐานะลำบาก เพราะทางเลือกในตอนนั้นมีเพียงสองทางคือ ถ้าศาลจะออกคำสั่งให้จำเลยลงนามและประทับตรา และส่งมอบตำแหน่งให้โจทก์ ก็เป็นที่แน่นอนว่าประธานาธิบดีอาจโต้กลับคำสั่งของศาล เช่นสั่งไม่ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ลงนามและประทับตราได้ เพราะอำนาจของประธานาธิบดีครอบคลุมถึงอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศด้วย ศาลก็ไม่มีปัญหาที่จะไปบังคับเอาอะไรกับคำสั่งนั้นได้ หากฝ่ายบริหารไม่ยอมปฏิบัติ ซึ่งก็จะทำให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่สถาบันตุลาการ ที่ออกคำสั่งแล้วถูกฝ่ายบริหารใช้อำนาจทำให้คำสั่งศาลไม่มีผลในทางปฏิบัติ ส่วนทางเลือกอีกทางหนึ่งก็คือยกฟ้องโจทก์เสีย กรณีนี้ก็จะมีส่วนที่จะทำให้ศาลเสื่อมความศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากเป็นที่เห็นได้ชัดว่า สิทธิของโจทก์ถูกโต้แย้ง และโจทก์ย่อมมีสิทธิตามกฎหมายที่จะได้รับการเยียวยาแก้ไข อย่างไรก็ตาม จอห์น มาแชล ก็ได้หาทางออกที่ฉลาดที่สุด โดยถือโอกาสประกาศความศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจตุลาการ และหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งกับฝ่ายบริหารได้

¹ สิบเจ็ด วุฒิวงศ์, "อำนาจตุลาการภายใต้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา", บทบัญญัติ, เล่ม 37, ตอน 4, พ.ศ. 2523.

กล่าวคือโจทก์ได้อ้างมาตรา 13 พระราชบัญญัติตุลาการ ค.ศ. 1786 ขอให้ศาล
ออกหมายบังคับให้จำเลยส่งมอบตำแหน่งให้โจทก์ ซึ่งมาตราดังกล่าวได้ให้อำนาจ
ศาลสูงสุดที่จะออกหมายบังคับ (Writ of Mandamus) ให้ได้ คดีนี้โจทก์
นำมาฟ้องต่อศาลสูงสุดโดยมิได้ฟ้องต่อศาลล่างก่อน เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้ให้
อำนาจโจทก์ที่จะกระทำเช่นนั้นได้ แต่ขณะเดียวกันรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ข้อ 3
ได้ให้อำนาจศาลสูงสุดความชอบเขตอำนาจเพียงคดีที่เกี่ยวข้องกับ เอกอัครราชทูต
ทูตานุทูตฯ นอกเหนือจากคดีเหล่านี้ศาลสูงสุดไม่มีอำนาจวินิจฉัย เว้นแต่คดีนั้นๆจะ
ได้อุทธรณ์ขึ้นมาตามลำดับชั้นศาล จอห์น มาแอส จึงได้วินิจฉัยมาตรา 13 นี้ว่าขัด
ต่อรัฐธรรมนูญ ฝ่ายนิติบัญญัติไม่มีอำนาจออกกฎหมายมาขยายขอบเขตอำนาจศาล
สูงสุดที่ได้กำหนดไว้แล้วในรัฐธรรมนูญ คดีนี้จึงมีผลว่าศาลต้องยกฟ้องโจทก์ แต่ที่
ยกฟ้องนั้นหาได้เป็นเพราะศาลหวั้นต่ออำนาจของประธานาธิบดีไม่ และก็ไม่ใช่ว่า
ศาลจะไม่ให้ความเป็นธรรมตามสิทธิที่โจทก์ควรจะได้รับแต่อย่างใด ในคำพิพากษา
นั้นเองศาลได้วินิจฉัยเรื่องอื่นๆที่สำคัญไว้ด้วยว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องเพราะจำเลย
โต้แย้งสิทธิของโจทก์ การหน่วงเหนี่ยวไม่ให้จำเลยได้เป็นผู้พิพากษานั้นเป็นการ
ไม่ชอบ ศาลเห็นด้วยที่โจทก์ชอบที่จะได้รับการเยียวยาในการถูกโต้แย้งนั้น แต่
อย่างไรก็ตามศาลก็จำเป็นต้องยกฟ้องโจทก์ เพราะกฎหมายที่โจทก์อ้างเป็นโมฆะ
เนื่องจากขัดรัฐธรรมนูญ¹

เกี่ยวกับอำนาจในการวินิจฉัยว่ากฎหมายขัดรัฐธรรมนูญนั้น เนื่อง
จากรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดไว้ว่าจะให้องค์กรใดมีอำนาจวินิจฉัย ศาลจึงถือว่า
ศาลมีอำนาจวินิจฉัยด้วยเหตุผลว่า

1. การวินิจฉัยเช่นนี้เป็นอำนาจตุลาการ
2. เมื่อการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของฝ่ายนิติบัญญัติ

¹ เรื่องเดียวกัน.

หรือเป็นการกระทำของฝ่ายบริหารแล้ว เรื่องจะส่งกลับไปให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารได้อย่างไร จึงต้องให้ฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นกลางเป็นผู้วินิจฉัย

3. ศาลมีหน้าที่ใช้กฎหมาย จึงอยู่ในฐานะที่จะรู้ว่าสิ่งใด เป็นกฎหมายหรือไม่เป็นกฎหมาย เมื่อกฎหมายหรือการกระทำที่ขัดรัฐธรรมนูญ สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ขบด้วยกฎหมาย¹

นอกจากนี้ในคำพิพากษาดังกล่าวยังมีถ้อยคำที่น่าสนใจอีกว่าผู้พิพากษาทั้งหลายก่อนที่จะเข้ารับตำแหน่ง ก็จะต้องสาบานตนในการที่จะสนับสนุนรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับประธานาธิบดี และสภานิติบัญญัติ หากบทบัญญัติใดขัดต่อรัฐธรรมนูญแล้ว บทบัญญัตินั้นย่อมไม่ใช่กฎหมาย อนึ่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจจำกัดที่จะต้องปฏิบัติตามกรอบแห่งรัฐธรรมนูญ ในการตีความกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น ศาลต้องเลือกเอาทางใดทางหนึ่ง ระหว่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนั้น หรือจะคงรัฐธรรมนูญเอาไว้ สิ่งนี้เป็นหน้าที่อันสำคัญของผู้พิพากษาทั้งหลายอันเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ² คำพิพากษาดังนี้ทำให้ศาลสูงสุดไม่ต้องออกหมายบังคับรัฐบาลหรือต่างประเทศให้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่โจทก์ร้องขอ ไม่เพิ่มความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายตุลาการ นอกจากนั้นยังเป็นการแสดงถึงอำนาจของศาลสูงสุดสำหรับทำให้ฝ่ายบริหารเริ่มตระหนักในความสำคัญของศาลสูงสุดสหรัฐว่า ทรงไว้ซึ่งอำนาจที่จะวินิจฉัยถึงความเป็นโมฆะของกฎหมายของรัฐสภา และอาจยกปัญหาขึ้นวินิจฉัยเองได้ เมื่อกฎหมายนั้นขัดกับกฎหมายสูงสุดของประเทศ³

¹ วิชาญ เครื่องงาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพ : แสงสุทธิการพิมพ์, 2523), หน้า 356.

² สตีเฟน วูคิงส์, "อำนาจตุลาการภายใต้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา", บทปริทัศน์, เล่ม 37, ตอน 4, พ.ศ. 2523.

³ ประมวล ชันชื้อ, "จอห์น มาแชล", คัลยพาร์ท, เล่ม 1, หน้าที่ 15, พ.ศ. 2511.

จากคำพิพากษาของศาลสูงสุดสหรัฐในคดีนี้ ทำให้เกิดเป็นบรรทัด
ฐานขึ้นว่า ศาลยุติธรรมมีอำนาจวินิจฉัยว่ากฎหมายของรัฐสภาฉบับใดบ้างเป็น
โมฆะเพราะขัดรัฐธรรมนูญ และหลังจากการตัดสินคดีนี้แล้ว ศาลสูงสุดสหรัฐโดย
จอห์น มาแชล ประธานศาลสูงสุด ได้ตัดสินคดีอีกสองคดี ซึ่งถือเป็นบรรทัดฐาน
ว่ารัฐบาลกลางสหรัฐมีอำนาจเหนือมลรัฐ และกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภาสหรัฐ
มีอำนาจเหนือกฎหมายมลรัฐ กล่าวคือ

ในคดี McCulloch v. Maryland ค.ศ. 1819 ซึ่ง

ปรากฏข้อเท็จจริงในคดีนี้ว่า รัฐแมริแลนด์ได้ออกกฎหมายมีความว่าธนาคารที่
มิได้ตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจของรัฐแมริแลนด์ จะต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่างๆ
มิฉะนั้นจะถูกรัฐแมริแลนด์เก็บภาษีเพื่อการนี้เป็นจำนวน 15,000 เหรียญสหรัฐ
ธนาคารชาติสาขาบัลติมอร์ (Baltimore) ไม่ยอมปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าว
โดยอ้างว่ากฎหมายนี้ขัดรัฐธรรมนูญ รัฐแมริแลนด์ จึงไต่ยื่นฟ้อง Mr. McCulloch
ซึ่งรับผิดชอบเป็น สมุหบัญชีธนาคาร กติสนี้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลสูงสุดสหรัฐ
ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า การที่รัฐสภาสหรัฐให้ก่อตั้งธนาคารชาตินั้น เป็นการ
ปฏิบัติตามขอบอำนาจที่รัฐธรรมนูญได้ให้ไว้หรือไม่ โดยที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติไว้
โดยตรงว่าให้รัฐสภาสหรัฐมีอำนาจตั้งธนาคารได้บัญญัติว่าศาลสูงสุดสหรัฐวินิจฉัย
ว่า รัฐสภาย่อมมีอำนาจโดยปริยายตามรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการดังกล่าว เพราะ
รัฐสภาสหรัฐมีอำนาจที่จะออกกฎหมายเก็บภาษีอื่นเพื่อความเป็นระเบียบแห่งการ
ค้า ฉะนั้นหากจุดมุ่งหมายในชั้นปลายชอบด้วยรัฐธรรมนูญการกระทำเพื่อให้บรรลุ
จุดมุ่งหมายนั้น ย่อมถือได้ว่าอยู่ขอบเขตแห่งความหมายของรัฐธรรมนูญทั้งสิ้นใน
เมื่อการนั้นไม่เป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามรัฐธรรมนูญ จากคำพิพากษาฉบับ
นี้เป็นการอธิบายถึงอำนาจของรัฐบาลกลางตามรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก¹

¹ เรื่องเดียวกัน.

อีกเรื่องหนึ่งในคดี Gibbons v. Ogden

ค.ศ. 1824

โดยปรากฏข้อเท็จจริงในคดีนี้ว่า นายออคเทน ได้รับเอกสิทธิ์จากรัฐนิวยอร์กให้ประกอบกิจการเดินเรือภายในมลรัฐนิวยอร์ก ส่วนนายกิบบอน ได้ประกอบกิจการเดินเรือระหว่างมลรัฐนิวยอร์กกับมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยได้รับอนุญาตภายใต้กฎหมายของรัฐสภาสหรัฐ นายออคเทน ได้ยื่นฟ้องว่าการกระทำของนายกิบบอน เป็นปฏิปักษ์ต่อการประกอบกิจการค้าของตน คดีนี้ขึ้นสู่ศาลสูงสุดสหรัฐ ปัญหาที่คงวินิจฉัยในคดีนี้ก็คือ บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการค้าที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ใกล้เคียงกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเกี่ยวกับเอกสิทธิ์ดังกล่าวหรือไม่ โดยรัฐธรรมนูญสหรัฐ วรรค 3 มาตรา 8 บทที่ 1 บัญญัติว่า รัฐสภามีอำนาจที่จะออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้ากับต่างประเทศและกับรัฐต่างๆ ปัญหาว่าอำนาจของรัฐนิวยอร์กมีอำนาจเหนืออำนาจรัฐสภาเกี่ยวกับการค้าในเรื่องเดียวกันหรือไม่ ศาลสูงสุดสหรัฐได้วินิจฉัยว่า คำว่าการค้านั้นมิได้หมายความว่าความเฉพาะการซื้อขายเท่านั้น แต่ขอมหมายรวมถึงสิทธิในการเดินเรือด้วย และวินิจฉัยต่อไปว่า คำว่าอำนาจที่จะออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้านั้น ขอมหมายรวมถึงอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ในด้านการค้าด้วย สำหรับปัญหาว่าอำนาจเกี่ยวกับการค้าของรัฐนิวยอร์กจะสามารถลบล้างอำนาจของรัฐสภาสหรัฐหรือไม่นั้น ตามบทบัญญัติว่าด้วยการค้าตามรัฐธรรมนูญสหรัฐแล้ว กฎหมายที่ได้ผ่านรัฐสภาเกี่ยวกับเรื่องการค้าย่อมอยู่เหนือกฎหมายของรัฐนิวยอร์กในเรื่องเดียวกัน¹

นอกจากนี้ศาลสูงสุดสหรัฐยังตีความรัฐธรรมนูญว่า ไม่เพียงแต่กฎหมายสหรัฐ เท่านั้นที่ศาลสูงมีอำนาจประกาศให้เป็นโมฆะเพราะขัดรัฐธรรมนูญ กฎหมายของมลรัฐศาลก็มีอำนาจประกาศว่าเป็นโมฆะได้เมื่อขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยศาลสูงสุดได้วางบรรทัดฐานนี้ไว้ในคดี Flesher v. Pact

¹ เรื่องเดียวกัน

ค.ศ. 1901 โดยไดวินิจฉัยว่า ศาลสูงสุดสหรัฐมีอำนาจที่จะทบทวนและมีคำสั่งว่า กฎหมายของมลรัฐ เป็นโมฆะได้ โดยให้เหตุผลว่าอำนาจดังกล่าวนี้เป็นอำนาจที่กำหนดไว้โดยปริยาย ตามรัฐธรรมนูญ ข้อ 6 ตามมาตรา 2 ซึ่งบัญญัติว่าผู้พิพากษาในแต่ละรัฐ ต้องอยู่ภายในข้อบังคับและกฎเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกฎหมายที่บัญญัติโดยรัฐบาลกลาง รวมทั้งสนธิสัญญาต่างๆที่กระทำโดยรัฐบาลกลาง¹ ซึ่งหมายความว่าศาลได้เข้ามาควบคุมกฎหมายของมลรัฐ ด้วยแล้ว และมีอำนาจพิพากษาให้เป็นโมฆะได้ ซึ่งเป็นการตีความรัฐธรรมนูญให้มีอำนาจรวมไปถึงกฎหมายของมลรัฐด้วย และในคดี Martin v. Hunter's Lessee ค.ศ. 1816 ศาลสูงสุดสหรัฐได้พิพากษาว่า ศาลสูงสุดสหรัฐมีอำนาจที่จะทบทวนคำพิพากษาของศาลสูงสุดมลรัฐได้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีรัฐธรรมนูญเข้ามาเกี่ยวข้อง²

สำหรับคำสั่งของเจ้านักงานฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครอง เกิดมีข้อพิพาทว่าจะชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลสูงสุดสหรัฐได้วางบรรทัดฐานไว้ในคดี Kendal v. U.S. ค.ศ. 1816 ว่าศาลมีอำนาจที่จะทบทวนคำสั่งหรือคำตัดสินที่ออกมาโดยเจ้านักงานส่วนกลางหรือพนักงานของมลรัฐ³

ที่มาของแนวความคิดให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญนี้ นักกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้แนวความคิดมาจาก แนวความคิดของผู้พิพากษา Edward Coke ซึ่งเป็นผู้พิพากษาที่มีชื่อเสียงของอังกฤษ ซึ่งได้ตัดสินคดี ดร.บอนแฮม (Dr. Boonham's case) ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศอังกฤษเมื่อ ค.ศ. 1691 คดีนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับผู้ควบคุมวิชาชีพแพทย์ได้รับมอบอำนาจโดยกฎหมายของรัฐสภา ให้มีอำนาจปรับแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาต โดยที่คณะ

¹ สุนทร วุฒิวงศ์, "อำนาจตุลาการภายใต้รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา", บทบัญญัติ, เล่ม 37, ตอน 4, พ.ศ. 2523.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

กรรมการควบคุมวิชาแพทย์ จะได้รับส่วนแบ่งจากค่าปรับครึ่งหนึ่ง คดีนี้ โคลกได้
 ตัดสินว่า กฎหมายดังกล่าวเป็นโมฆะเพราะขัดต่อสิทธิตามกฎหมายคอมมอนลอว์
 กล่าวคือกรณีนี้ผู้วินิจฉัยปรับได้ส่วนแบ่งจากค่าปรับด้วย ถือเป็น "ตุลาการใน
 เหตุที่เกี่ยวกับตน" (Judge of his own case) โดยถือว่าคอมมอนลอว์
 นั้นย่อเนื้อการควบคุมของรัฐสภา กฎหมายของรัฐสภาจึงใช้บังคับมิได้ จากการ
 ตัดสินคดีนี้ได้เกิดหลักเกณฑ์ว่า กฎหมายของรัฐสภามีใช้สิ่งสูงสุด ถ้ากฎหมายนั้น
 ขัดต่อคอมมอนลอว์ หรือเหตุผลธรรมชาติของกฎหมาย¹ คดีนี้ได้เกิดขึ้นภายใต้
 บรรยากาศทางการเมืองของอังกฤษ ในขณะที่มีการต่อสู้เพื่อจำกัดอำนาจของ
 กษัตริย์ และศาลในขณะนั้นได้ประกาศว่า กฎหมายที่ออกมาโดยรัฐสภา เป็น
 เพียงการประกาศว่ากฎหมายมีอยู่อย่างไรบ้างเท่านั้น โดยมีคอมมอนลอว์เป็น
 กฎหมายอยู่แล้ว และต่อมาหลังจาก ค.ศ. 1688 อำนาจก็ตกมาอยู่ด้วยรัฐสภา
 อังกฤษ ในอังกฤษจึงเกิดแนวความคิดเรื่อง อำนาจสูงสุดเป็นของรัฐสภา
 (The Supremacy of Parliament) ไม่มีกฎหมายใดจะอยู่เหนือกฎหมาย
 ของรัฐสภาได้ แนวความคิดตามคำพิพากษาดังกล่าวจึงเลื่อมความนิยมในอังกฤษ
 แต่แนวความคิดดังกล่าวได้กลับมาเป็นที่นิยมในสหรัฐอเมริกา
 โดยที่มีคดีหนึ่งเกิดขึ้น ศาลเมืองนอร์ทแธมตัน สหรัฐอเมริกา ได้วินิจฉัยว่า
 กฎหมายที่ออกโดยรัฐสภาอังกฤษ ให้เก็บภาษีแสตมป์ในอาณานิคม (ขณะนั้นสหรัฐ
 อเมริกายังเป็นอาณานิคมของอังกฤษ) เป็นโมฆะ เพราะเป็นการเก็บภาษี โดย
 ไม่มีการตั้งผู้แทนเข้าไปพิจารณา คดีนี้ถือเป็นคดีแรกของสหรัฐ ที่ได้พิพากษาถึง
 ความไม่สมบูรณ์ของกฎหมาย คดีนี้เกิดขึ้นภายใต้บรรยากาศที่ราวอาณานิคมใน
 สหรัฐอเมริกาเกลียดชังรัฐบาลอังกฤษ และปฏิเสธอำนาจรัฐสภาอังกฤษ

¹ ไซวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความ
 รัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

เมื่อสหรัฐอเมริกาได้ประกาศอิสรภาพแล้ว นักการเมืองและนักกฎหมายเห็นว่าควรมีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เป็นที่แน่นอน และโดยมีความคิดที่จะปฏิเสธความมีอำนาจสูงสุดของรัฐสภาอยู่แล้ว จึงได้ยอมรับให้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายใดจะมาขัดรัฐธรรมนูญไม่ได้

หลังจากที่ได้มีการตัดสินคดี Marbury v. Madison และคดีอื่นๆ แล้ว ก็เป็นที่ยอมรับกันต่อมาว่าเป็นผู้มีอำนาจตีความ เป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ในการพิพากษาคดีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญใน เวลาต่อมา ศาลก็เข้ามาทำหน้าที่ตีความรัฐธรรมนูญจนเป็นที่ยอมรับกันในทุกวันนี้ ถึงแม้ว่าจะเป็น การวินิจฉัยถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของกฎหมาย หรือของการกระทำของฝ่ายบริหาร ศาลก็เข้ามาทำหน้าที่นี้อย่างเต็มที่ สำหรับ จอห์น มาแชล ซึ่งได้พิพากษาคดี John Marshall ก็ได้รับการยกย่องว่า เป็นนักการทูต และนักกฎหมายที่อัจฉริยะที่สุดของประวัติศาสตร์สหรัฐอเมริกา เขาได้ชื่อว่าเป็น บิดาแห่งรัฐธรรมนูญ และเป็นวีระบุรุษ คำพิพากษาที่เขาเรียบเรียงทุกฉบับได้ รับการยกย่องเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญ เมื่อเขาถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ. 1835 หนังสือพิมพ์ในสมัยนั้นได้กล่าวถึงเขาว่า "ถัดจาก ยอร์ช วอชิงตัน แล้ว จอห์น มาแชล เท่านั้นที่สามารถรองใจชาวอเมริกันได้ทั้งชาติ"¹ แม้ว่าหลังจากการ ตัดสินคดีนี้ใหม่ๆ คำพิพากษาในคดีนี้จะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากในสหรัฐ และมีหลายคนกล่าวหาเขาว่าเป็นนักฉวยโอกาสทางการเมือง เพื่อขยายอำนาจ ของศาลให้กับตนเอง

ระบบที่ให้ศาลมีอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญนี้ ได้มีประเทศ

¹ วิชาญ เครื่องงาม, "เรื่องของศาลฎีกาสหรัฐ", วารสารกฎหมาย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 2, ฉบับที่ 3, กันยายน 2517.

ต่างๆนำไปใช้คือ กรีก โปตุเกศ อาร์เจนตินา โบลิเวีย บราซิล ชิลี เวเนซุเอลา แคนาดา สหภาพอัฟริกาใต้ ออสเตรเลีย เม็กซิโก โคลัมเบีย คิวบา กูเวต ไนจีเรีย ญี่ปุ่น อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

กระบวนการตีความรัฐธรรมนูญในระบบนี้ ศาลยุติธรรมนั้นโดยทั่วไปแล้วเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ ซึ่งหมายความถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษา อรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย คำว่า "อำนาจตุลาการ" (Judicial Power) รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายความว่าอย่างไร และในที่สุดศาลสูงสุดสหรัฐ ได้เป็นผู้ให้ความหมายของคำคำนี้ ในการตัดสินคดี Prentis v. Atlenta Ltd. Company ว่า "อำนาจตุลาการเป็นอำนาจในการตัดสินคดีและข้อพิพาท โดยอาศัยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว และวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย"¹ ซึ่งก็นับว่าเป็นการให้ความหมายที่แจ่มชัด

ในสมัยที่ ยอร์ช วอชิงตัน เป็นประธานาธิบดี ได้เคยส่งข้อหาหรือเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศไปยังศาลสูงสุด เพื่อปรึกษาขอควรปฏิบัติ ฝ่ายตุลาการได้ตอบกลับมาอย่างหนักแน่นว่า

ศาลสูงสุดสหรัฐ มีอำนาจเหนือข้อพิพาทหรือคำร้องเท่านั้น ถ้าให้คำหาหรือแก่ฝ่ายบริหาร มิใช่กิจตามรัฐธรรมนูญอันศาลพึงกระทำ เพราะศาลเป็นที่ประสาทความยุติธรรม มิใช่ให้คำแนะนำหรือความเห็น²

จากการตอบข้อหาหรือดังกล่าว แสดงว่าศาลได้ตีความว่า ศาลมีอำนาจเฉพาะกรณีที่เป็นอรรถคดีเท่านั้น กล่าวคือจะต้องมีคดีขึ้นสู่การพิจารณา

¹ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Judicial Power is the power to decide cases and controversy in conformity with Law and by the methods established by the usage and principle of law."

²วิชญ์ เกรื่องาม, "ศาลฎีกาสหรัฐค้ำจรงความเป็นอิสระได้อย่างไร", บทคัดพิศัย, เล่ม 31, ตอน 2, พ.ศ. 2517.

ของศาลเสียก่อน ศาลจึงจะมีอำนาจวินิจฉัยหรือตีความรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้ว ศาลไม่มีอำนาจที่จะตีความ

กระบวนการตีความรัฐธรรมนูญในระบบนี้ก็คือ ต้องมีการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลก่อน แล้วบุคคลที่จะต้องออกบังคับ หรือออกฟ้องร้องกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดตามบทกฎหมายใด หรือถูกสั่งให้กระทำการใดตามคำสั่งของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครอง แล้วตนฝ่าฝืนไม่ยอมปฏิบัติตาม จนถูกฟ้องบังคับเป็นคดีขึ้น ก็จะถูกเป็นข้อต่อสู้ว่ากฎหมายที่จะไปบังคับในคดีนี้ เป็นโมฆะเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือคำสั่งหรือการกระทำของเจาพนักงานฝ่ายปกครองหรือฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องด้วยคดีนี้ เป็นการกระทำที่มีชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จากนั้นศาลก็มีหน้าที่ตีความว่า กฎหมายหรือการกระทำดังกล่าวนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งถ้าศาลเห็นว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็จะบังคับตามนั้น แต่ถ้าเห็นว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ศาลก็จะมีคำสั่งยกฟ้องปล่อยตัวให้พ้นข้อกล่าวหาไป กระบวนการตีความของศาลอย่างนี้อาจเรียกโดยอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นวิธี "ต่อสู้ป้องกันตัว" โดยผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกบังคับตามกฎหมาย หรือคำสั่งหรือการกระทำที่อ้างว่าขัดรัฐธรรมนูญนั้นไม่ต้องทำอะไร เมื่อจะถูกบังคับโดยมีการฟ้องร้องเป็นคดีกล่าวหาว่าได้ละเมิดกฎหมาย หรือคำสั่งดังกล่าว ก็ยกขึ้นต่อสู้ในชั้นศาล ตัวอย่างเช่น คดี Lockner v. New York ค.ศ. 1905 คดีนี้เกี่ยวกฎหมายแรงงานออกมาบังคับให้ นายจ้างต้องมีให้ลูกจ้างทำงานเกินวันละ 8 ชั่วโมง และต้องให้ค่าจ้างไม่ต่ำกว่าชั่วโมงละ 2 เหรียญสหรัฐ จำเลยในคดีนี้คือบริษัท Lockner ได้ฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ คนงานจึงไปฟ้องต่อเจ้าหน้าที่รัฐ นินวยอร์คว่าบริษัทละเมิดกฎหมายแรงงานฉบับดังกล่าว คดีขึ้นสู่ศาล จำเลยได้ต่อสู้ว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวนี้เป็นโมฆะเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตีความแล้ววินิจฉัยว่า กฎหมายฉบับนี้เป็น การจำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล (liberty) จำกัดสิทธิส่วนบุคคล (right of privacy) และเสรีภาพในการทำสัญญา

(freedom of contract) เป็นโมฆะเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ จำเลย
ก็แพ้คดี หรือคดี Allegeyer v. Louisiana ค.ศ. 1897 คดีนี้ได้มี
กฎหมายห้ามมิให้คนในรัฐไปทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัยรัฐอื่น แต่เนื่องจาก
รัฐหลุยเซียน่า เป็นรัฐเล็กและประชาชนไม่แน่ใจในบริษัทประกันภัยภายในรัฐ
จึงได้ฝ่าฝืนไปทำประกันภัยกับรัฐอื่น คดีนี้เมื่อขึ้นสู่ศาลสูงสุดสหรัฐ ศาลได้ตีความ
ว่า กฎหมายของรัฐหลุยเซียนาดังกล่าว เป็นการจำกัดเสรีภาพในการทำสัญญา
เป็นโมฆะเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ

กระบวนการดังกล่าวมาแล้ว หรือที่เราเรียกว่าเป็นวิธีต่อสู้ป้องกัน
ตัวนี้ จำกัดขอบเขตของผู้ที่จะยกหลักว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญขึ้นมากล่าวอ้าง
ไว้ว่าผู้ที่อ้างได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่ถูกกระทบกระเทือน หรือต้องได้รับความ
เสียหายโดยตรงจากกฎหมาย หรือการกระทำ หรือคำสั่งนั้นเท่านั้น บุคคลอื่น
นอกจากนี้ไม่มีสิทธิ และมีข้ออ้างสังเกตอีกประการหนึ่งว่า การนี้มิได้ยอมให้
เฉพาะจำเลยในคดีเท่านั้น โจทก์เองก็สามารถยกขึ้นอ้างได้ แต่โดยปกติมักจะ
เป็นการยกขึ้นอ้างของจำเลย

2. ระบบที่ให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจในการตีความ

ระบบที่ให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจในการตีความนี้ หมายความว่าให้
รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตีความ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบ
ด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ของการกระทำต่างๆ รัฐสภาจะเป็นผู้ที่มีอำนาจ
สูงสุดและเด็ดขาดในการตีความรัฐธรรมนูญ ระบบการให้รัฐสภาเป็นองค์กรที่
มีอำนาจสูงสุดในการตีความนี้ เริ่มต้นจากแนวความคิดที่ว่า อำนาจทั้งหลายของ
ประเทศจะถูกรวมไว้ที่องค์กรสูงสุดเพียงองค์กรเดียว ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับมอบ
อำนาจโดยตรงจากประชาชน ประชาชนเป็นต้นกำเนิดแห่งอำนาจทั้งหลาย ซึ่ง
เป็นแนวความคิดของประเทศที่ถือระบบสังคมนิยมเป็นส่วนใหญ่

ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมไซเวียต รัฐธรรมนูญลงวันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ. 1936 มาตรา 14 ได้บัญญัติให้อำนาจของสภาสาธารณรัฐสังคมนิยมไซเวียต เป็นองค์กรสูงสุดแห่งอำนาจรัฐ และองค์กรฝ่ายปกครองของรัฐ เป็นองค์กรที่ให้อำนาจแทน ซึ่งประกอบด้วยอำนาจในการควบคุมให้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐ (Union Republic) กับรัฐธรรมนูญของสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยม (U.S.S.R.) และมาตรา 49 เอฟ บัญญัติให้อำนาจแก่สภาปริซีเดียมแห่งไซเวียตสูงสุดของสหภาพ มีอำนาจที่จะลงคำสั่ง (ordinances) และคำสั่งของคณะรัฐมนตรีแห่งสหภาพสาธารณรัฐไซเวียต และของคณะรัฐมนตรีแห่งไซเวียตสูงสุด ถ้ากฎหมายหรือคำสั่งนั้นไม่ตรงกับกฎหมายซึ่งรวมถึงรัฐธรรมนูญด้วย¹

ประเทศรומาเนีย รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1965 มาตรา 53 ได้กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ (Constitutional Committee) ภายในรัฐสภาเอง ซึ่งคณะกรรมการนี้เลือกโดยรัฐสภา มีจำนวนสูงสุด 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และอาจประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกรัฐสภาก็ได้ มีหน้าที่ส่งรายงานและความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายให้แก่สมัชชาแห่งชาติ (Great National Assembly) และมีอำนาจเกี่ยวกับการเริ่มต้นหรือร้องขอตามกฎเกณฑ์แห่งกระบวนการทางรัฐสภา²

ประเทศฟินแลนด์ ก็มีการจัดตั้งคณะกรรมการรัฐธรรมนูญในรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 17 คน จากฝ่ายนิติบัญญัติ ให้อำนาจวินิจฉัยปัญหาทางรัฐธรรมนูญ³

¹ วิจิตรา พุ่งลัดดา, "ระบบการควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญ", วิทยานพนธ์, คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2523, หน้า 75-76

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 76.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 77.

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา 3

บัญญัติว่า

อำนาจทั้งปวงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นของประชาชน องค์การที่ประชาชนใช้อำนาจคือสภาผู้แทนประชาชนในระบับต่างๆ มีผู้แทนกรรมกร ชาวนา และทหาร เป็นองค์กรหลัก

มาตรา 16 บัญญัติว่า

สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเป็นองค์การอำนาจแห่งรัฐสูงสุด ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

และมาตรา 17 บัญญัติว่า

อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติคือ การแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญ ตรากฎหมาย แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และสมาชิกคณะรัฐมนตรี หรือให้บุคคลเหล่านั้นพ้นจากตำแหน่ง ตามคำแนะนำของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย อนุมัติโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ งบประมาณและงบดุลแผ่นดิน ตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่นๆที่สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติสมควรจะมีได้

จากรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆดังที่ได้อธิบายมานี้ แนวความคิดและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ อำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญ ได้ถูกมอบให้รัฐสภาโดยถือว่า รัฐสภาเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด หรือได้อำนาจโดยตรงมาจากประชาชน อย่างเช่นประเทศสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ก็ให้อำนาจแก่สภาปรีซีเดียม ในอันที่จะลงนามหรือคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ส่วนในรומาเนียและฟินแลนด์ ก็มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นในสภาเพื่อทำหน้าที่นี้ สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ได้ให้อำนาจแก่สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติอย่างกว้างขวาง และได้กำหนดให้สภาผู้แทนเป็นองค์กรแห่งอำนาจรัฐสูงสุดด้วย ยิ่งก็หมายถึงเป็นองค์กรสูงสุดในการพิทักษ์ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั่นเอง

สำหรับประเทศไทย ระบบที่ให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจในการตีความนี้ได้เริ่มต้นใน รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 มาตรา 62 ซึ่งบัญญัติว่า "ท่านว่าสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญนี้" ซึ่งในช่วงที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ ก็ได้มีการยืนยันถึงอำนาจการตีความสูงสุดของสภาผู้แทนราษฎร เช่น การตีความตามกระทู้ของพระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ เรื่อง

¹ วุฒิชัย มุลศิลป์, จีนการต่อสู้เพื่ออำนาจ, (กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2521), หน้า 278-279.

150
การที่กระทรวงยุติธรรมสั่งห้ามมิให้ข้าราชการเป็นสมาชิกสมาคมคณะราษฎร ซึ่งเป็นการสั่งตามมติของคณะรัฐมนตรีว่าไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้ จึงสภากิติความว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นการตีความการกระทำของฝ่ายบริหาร¹ หรือมีการยืนยันโดยการตีความกระทำของ นายกิจจา วัฒนสิทธิ์ ซึ่งได้ยื่นกระทู้ให้ตีความหลังจากที่ศาลฎีกาได้ตีความว่า พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พ.ศ. 2488 เป็นโมฆะ เพราะขัดรัฐธรรมนูญ ว่าอำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรแต่ผู้เดียว รัฐธรรมนูญประสงค์ให้เป็นอำนาจของสภาผู้แทน²

แต่หลังจากนั้นต่อมา เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือฉบับ พ.ศ. 2489 รัฐธรรมนูญก็กำหนดให้ องค์กรอื่น ๆ มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญได้ด้วย โดยกำหนดเป็นแล้วแต่ปัญหาว่าเป็นเรื่องอะไร เช่น รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2489 มาตรา 86

ภายใต้บังคับมาตรา 88 รัฐสภาทรงไว้ซึ่งสิทธิเด็ดขาดในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มติในการตีความแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ต้องมีเสียงไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนของสมาชิกทั้งสองสภา

และมาตรา 88 บัญญัติว่า

ในการที่ศาลจะใช้บทกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทกฎหมายนั้นต้องควยบทบัญญัติมาตรา 87 ก็ให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นไว้ชั่วคราว แล้วรายงานความเห็นเห่นวานั้นตามทางการไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้แจ้งให้ศาลทราบ

คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด และให้ศาลปฏิบัติตามนั้น

¹รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 58/2475 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2476

²รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ 8 เมษายน 2489

และต่อมารัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492 มาตรา 177 บัญญัติว่า

ภายใต้บังคับมาตรา 179 ถ้ามีปัญหาการตีความรัฐธรรมนูญ อันอยู่ในวงงานของวุฒิสภา สภาผู้แทน หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะตีความ และให้ถือว่าการตีความของรัฐสภาเป็นเด็ดขาด

มาตรา 179

ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องควบคู่กับบทบัญญัติมาตรา 178 ก็ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญฉบับหลังๆ ต่อๆ มากก็ได้ยึดถือหลักการดังกล่าวนี้มา โดยตลอด กล่าวคือ สภามีอำนาจตีความในปัญหาอันอยู่ในวงงานของสภา หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของสภา ส่วนปัญหาเรื่องบทกฎหมายขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก็ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ โดยศาลเป็นผู้ส่งความเห็นไปให้

3. ระบบที่ให้องค์กรพิเศษมีอำนาจตีความ

ระบบการตีความโดยองค์กรพิเศษนี้ หมายความว่า ได้มีการจัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้น ซึ่งอาจเรียกว่า "คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ" หรือ "คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ" หรือ "ศาลรัฐธรรมนูญ" ขึ้นให้มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ

สาเหตุของการเกิดระบบนี้ มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. เกิดจากแนวความคิดในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Power) โดยที่ในประเทศภาคพื้นยุโรป ความรู้สึกในเรื่องการแบ่งแยกอำนาจเข้มงวดกว่าในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจตุลาการ ซึ่งในส่วนนี้มองเตสกีเออร์ ได้มีความเห็นว่า

ถ้าอำนาจตุลาการมิได้แยกออกจากอำนาจนิติบัญญัติ หรืออำนาจบริหาร เสรีภาพของประชาชนก็ไม่มีเช่นเดียวกัน และถ้าอำนาจตุลาการไปรวมกับอำนาจนิติบัญญัติแล้ว ชีวิตและเสรีภาพของประชาชน ก็ขึ้นอยู่กับผู้ให้

อำนาจทั้งสอง เพราะผู้พิพากษาจะเป็นผู้ตรากฎหมายด้วย¹

มองเตสกีเออ ยังได้กล่าวต่อไปว่า

ผู้พิพากษาจะต้องเป็นปากที่จะนำถ้อยคำของกฎหมายมากล่าว เพราะถ้าจะให้ศาลสร้างกฎหมายเสียเอง ก็จะทำให้ประชาชนเป็นอันตราย จากความไม่แน่นอนของกฎหมาย²

นักปรัชญาทางกฎหมายอีกท่านหนึ่งคือ รูสโซ (Rousseau) ได้เห็นพ้องกับ มองเตสกีเออ ในเรื่องที่ว่า รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจเต็มโดยสมบูรณ์ ผู้พิพากษาเป็นเพียงผู้บังคับกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีอยู่แล้ว และนักปราชญ์อีกท่านหนึ่งคือ ทอควิลล์ (Tocqueville) เห็นว่า ผู้พิพากษาไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญควรเป็นอำนาจของสภา ซึ่งเป็นผู้แทนของปวงชน ผู้พิพากษามีได้เป็นผู้แทนของปวงชนเลย

จากแนวความคิดดังกล่าวทำให้ในยุโรป ได้มีการจัดทำประมวลกฎหมายกันมาก เพื่อจำกัดมิให้ศาลมีอำนาจตีความกฎหมายอย่างกว้างขวาง เคลเสน (Kelsen) และ คาลามันดรี (Piero Calamandrei) ได้ยืนยันว่าการที่ศาลตีความว่ากฎหมายใดใช้บังคับมิได้ เพราะขัดรัฐธรรมนูญ เป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติ เพราะโดยที่กฎหมายเมื่อมีการประกาศใช้แล้ว ต้องได้รับการเคารพ การบอกว่ากฎหมายใดใช้บังคับมิได้ เป็นการระงับผลของกฎหมาย ซึ่งเป็นการใช้อำนาจนิติบัญญัติในทางลบ (Negative Acts to Legislative)³

2. ในยุโรปก่อนมีการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. 1789

¹ วิชาญ เครื่องงาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพฯ : แสงสุทธิการพิมพ์, 2523), หน้า 160.

² ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความรัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

³ เรื่องเดียวกัน.

ได้เกิดมีเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจ โดยมีขอบของผู้พิพากษาอยู่เนืองๆ Parliament ซึ่งเป็นการสูงที่ตั้งอยู่ตามเมืองต่างๆของฝรั่งเศส ได้ใช้อำนาจในการตีความกฎหมาย ขยายอำนาจของตนเอง โดยอ้างว่ามีอำนาจว่ากฎหมายนั้นขัดกับกฎหมายพื้นฐานหรือไม่ การอ้างอำนาจของศาลในทำนองนี้ได้เป็นไปอย่างกว้างขวาง มีการสร้างหลักกฎหมายให้ตำแหน่งของตนเปรียบเสมือนทรัพย์สินโดยมีการตกทอดทางมรดก หรือมีการซื้อขายกันได้ แม้แต่การเอาตำแหน่งของตนไปให้ผู้อื่นเช่าก็มี การกระทำของศาลทำให้องค์กรศาลอยู่ในฐานะตกต่ำในสายตาของประชาชน ในขณะที่เดียวกันศาลเองก็ทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อการปฏิวัติ ด้วยเหตุนี้เองภายหลังการปฏิวัติในฝรั่งเศสแล้ว ศาลจึงไม่เป็นที่นิยมและมั่นใจในสายตาของประชาชน ทำให้เกิดแนวความคิดในการไปพึ่งองค์กรอื่น ความคิดนี้ได้ขยายไปสู่ประเทศที่อยู่ใกล้เคียง

3. ระบบกฎหมายภาคพื้นยุโรป แตกต่างจากระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกา กล่าวคือสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งเป็นแบบที่ได้มาจากอังกฤษ ส่วนประเทศในภาคพื้นยุโรปใช้ระบบประมวลกฎหมาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากกฎหมายโรมัน ดังนั้นระบบกฎหมายของภาคพื้นยุโรปจึงไม่มีหลักในเรื่องคดีบรรทัดฐาน(The Doctrine of precedent) ผู้พิพากษาจึงพิจารณาคดีในภายหลังไม่ถูกผูกพัน โดยคำพิพากษาในคดีก่อน ดังนั้นหากใช้ระบบให้ศาลมีอำนาจอย่างเช่นในสหรัฐอเมริกา จะทำให้การตัดสินใจคดีเกิดความไม่แน่นอน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญนี้เป็นปัญหาใหญ่และสำคัญ หากเป็นเช่นนี้ก็จะมีไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ในสหรัฐอเมริกาจะไม่เกิดขึ้น

¹ เรื่องเดียวกัน.

4. จากตัวอย่างของการเกิดปัญหายุ่งยากของการใช้ระบบให้ศาลมีอำนาจตีความในประเทศหรืออเมริกา ในสหรัฐอเมริกา เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากการทำให้ศาลมีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายตุลาการ กับฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติบ่อยครั้ง ตัวอย่างเช่น หลังจากที่มีการตัดสินคดี Marbury v. Madison ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกาว่า ศาลควรมีอำนาจเช่นนั้นหรือไม่ จึงเกิดเป็นความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น ต่อมาได้มีการขอให้สภาไตสวนความผิดของผู้พิพากษาศาลสูงสหรัฐคนหนึ่ง คือ แซมมวล เชส (Samual Chase) โดยข้อหาว่าผู้พิพากษาท่านนี้ได้ปราศรัยโจมตีพรรคที่พัวพันกันอย่างรุนแรงต่อหน้าสาธารณชน ในขณะที่ประธานาธิบดีคือ โทมัส เจฟเฟอร์สัน สังกัดพรรคที่พัวพัน โดยถือว่าเป็นการประทุพติผิดหน้าที่ผู้พิพากษาอย่างร้ายแรง การไตสวนนี้ต้องการให้ เชส พ้นจากตำแหน่ง¹ บทลงโทษสำหรับการถูกไตสวนดังกล่าวคือต้องพ้นจากตำแหน่งและเสียเกียรติยศทางการเมือง²

ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลสูงสหรัฐนั้น สามารถดำรงตำแหน่งอยู่ได้ตราบเท่าที่มีความประพฤติดี คือไม่มีการเกษียณอายุ อยู่ไตตลอดไปจนกระทั่งตายหรือลาออก การที่จะให้ผู้พิพากษาศาลสูงสหรัฐออกจากตำแหน่งมีอยู่วิธีเดียวเท่านั้นคือ วิธีไตสวนโดยรัฐสภาหรือที่เรียกว่า Impeachment วิธีนี้คือการกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษรโดยสมาชิกรัฐสภาผู้แทนต่อวุฒิสภาโดย

¹ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มาตรา 3 บัญญัติว่า

อำนาจตุลาการ เป็นอำนาจของศาลสูงสุดสหรัฐกับศาลชั้นรองมาที่สภาองเกรสไตสถาปนาขึ้น และให้ผู้พิพากษาทั้งศาลสูงและศาลรองอยู่ในตำแหน่งตลอดเวลาที่มีความประพฤติดี และให้ได้รับคาคตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กำหนดไว้ในเวลาหนึ่ง โดยจะถูกคัดถอนในระหว่างดำรงตำแหน่งไม่ได้

² วิชา เครื่องงาม, "เรื่องของศาลฎีกาสหรัฐ", วารสารกฎหมาย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีที่ 1, ฉบับที่ 3, กันยายน 2517.

โดยประสงค์จะถอดถอนข้าราชการ (รวมทั้งผู้พิพากษาด้วย) เพราะมีความผิด
 ฐานเป็นกบฏ รับสินบน ความผิดอาญาร้ายแรง และความผิดอื่นๆ โดยสภา
 ผู้แทนจะตั้งกรรมการขึ้น เพื่อนำสืบพยานและดำเนินการฟ้องร้องกล่าวโทษ
 สภาสูงจะเป็นผู้พิจารณา ในการนี้สมาชิกสภาสูงจะต้องกล่าวปฏิญาณหรือ
 สาบานตน ถ้าเป็นการพิจารณาความผิดของประธานาธิบดี ประธานศาลสูง
 สุดจะทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม โทษที่สภาสูงจะพิจารณาพิพากษาก็คือ
 การถอดถอนออกจากตำแหน่ง และขาดคุณสมบัติที่จะดำรงตำแหน่งใดๆอันมี
 เกียรติ บุคคลซึ่งถูกฟ้องร้องนี้อาจถูกฟ้องและได้รับการลงโทษจากศาล
 ยุติธรรมอีกได้ ในภายหลัง 1 อย่างไรก็ตาม Chase ก็รอดพ้น
 จากการไต่สวนนี้มาได้คือเสียงวุฒิสมาชิกที่จะให้ลงโทษไม่เพียงพอ และการ
 ครั้งนั้นก็เป็นที่คาดกันว่า หากสามารถ Impeach... ผู้พิพากษา
 Samuel Chase ได้สำเร็จ บุคคลที่จะถูก Impeach... คน
 ต่อไปก็คือ John Marshall ซึ่งเป็นผู้พิพากษาคดี Marbury v. madison
 นั่นเอง เมื่อการ Impeachment ครั้งนี้ไม่สำเร็จเรื่องจึงได้ยุติไป
 หลังจากนั้นใน ค.ศ. 1832 ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตัดสินคดี
Worcester v. Georgia ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่า มลรัฐจอร์เจียได้ออก
 กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปเกี่ยวข้องกับอินเดียนแดงเผ่าเซอร์เกอร์ และก็
 ได้มีการจับกุมมิสซันนารีผู้หนึ่ง ฐานเข้าไปในเขตของอินเดียนแดงเผ่านี้
 คดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลสูงสหรัฐ และศาลสูงสหรัฐ ได้ตีความรัฐธรรมนูญ
 ว่า กฎหมายของรัฐจอร์เจียดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญเป็นโมฆะ และให้ปล่อย
 ตัวผู้ถูกจับกุม แต่หลังจากมีการตัดสินคดีนี้แล้ว ประธานาธิบดีสหรัฐ ไม่ยอม

1 วิชาญ อังคณาภิรมย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการ
เลือกตั้ง, (กรุงเทพฯ : ภัคดีประดิษฐ์การพิมพ์, 2502), หน้า 150.

บังคับการให้เป็นไปตามคำพิพากษา คือไม่ยอมปล่อยตัวผู้ถูกจับกุม จนสุดท้าย
 ได้มีการประนีประนอมกันระหว่างฝ่ายตุลาการกับฝ่ายบริหาร คือให้รัฐ
 จอร์เจียยกย่องโทษแก่ผู้กระทำความผิด โดยมีคำมั่นว่าผู้กระทำความผิดจะไม่เข้ามา
 ในรัฐจอร์เจียอีก¹ ต่อมา ค.ศ. 1857 ได้มีการตัดสินคดี Dred Scott v. Sanford
 คดีนี้ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตีความรัฐธรรมนูญว่า ชาวนิโกรมิใช่เป็นพลเมืองของ
 สหรัฐ ไม่มีสิทธิใช้สิทธิทางศาล จากการตัดสินคดีนี้นำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 สหรัฐ เป็นผลให้มีการเลิกทาส ซึ่งนำไปสู่สงครามกลางเมืองระหว่างรัฐฝ่าย
 เหนือกับรัฐฝ่ายใต้อีก² ต่อมา ค.ศ. 1895 ได้มีการตัดสินคดี Pollock v.
Farmer's Loan & Trust Co. คดีนี้ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตีความ
 รัฐธรรมนูญว่า กฎหมายสหรัฐที่เกี่ยวกับการเก็บภาษีเงินได้เป็นโมฆะเพราะ
 ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นเรื่องของมลรัฐ หลังจากการตัดสินคดีนี้ได้
 มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญสหรัฐครั้งที่ 16 ให้การเก็บภาษีเงินได้เป็นอำนาจ
 ของสหรัฐที่จะกระทำได้³

ในระหว่างสงครามกลางเมืองสหรัฐนั้น ได้มีคดี Ex parte
Merryman ค.ศ. 1861 เกิดขึ้น คดีนี้เป็นเรื่องที่เกิดในระหว่าง
 สงครามกลางเมือง ได้มีผู้แสดงความเห็นใจรัฐฝ่ายใต้อีกจับกุม ศาลสูงสุดสหรัฐ
 ได้ออกหมายปล่อย โดยตีความรัฐธรรมนูญว่า เป็นการกระทำที่มีขอบด้วย
 รัฐธรรมนูญ แต่ประธานาธิบดีสหรัฐ ได้ยับยั้งการปฏิบัติตามหมายศาลนั้น
 เสีย และเมื่อสงครามกลางเมืองสิ้นสุด ได้มีคดี Ex parte McCordle

¹ ไซวัตน์ วงศ์วัฒน์ศานต์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความ
 รัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน.

ค.ศ. 1869 สหรัฐได้ออกกฎหมายให้คณะกรรมการทหารพิจารณาคดีพลเรือน
 ในเขตฝ่ายใต้ เพื่อให้เหตุการณ์สงครามสงบลงอย่างรวดเร็ว ได้มีชาวฝ่าย
 ใต้หลายคนที่ถูกดำเนินคดีได้มีคำร้องขอให้ศาลออกหมายปล่อย โดยอ้างว่า
 เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ศาลชั้นต้นได้ยกคำขอ จึงได้มีการ
 อุดรธมาสู่ศาลสูงสุดสหรัฐ ในระหว่างที่ศาลสูงสุดสหรัฐ กำลังพิจารณาคดีอยู่นั้น
 รัฐสภาได้ออกกฎหมายยกเลิกอำนาจศาลสูงสุดสหรัฐ เกี่ยวกับการพิจารณาคดีนี้
 ในกรณีที่ศาลชั้นต้นยกคำขอมาแล้ว ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐ ก็ได้ยกคำร้องนั้น โดยยอม
 รับว่าตนไม่มีอำนาจพิจารณาคดีนี้¹

ในบางกรณีที่เมื่อศาลได้ตีความรัฐธรรมนูญคดีใดแล้วได้
 เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง จนศาลได้เปลี่ยนแนวการตีความ
 ของตนเองภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว เช่นคดี Hepburn v. Griswold
 ค.ศ. 1780 ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตีความว่า สหรัฐ จะออกพันธบัตรที่มีผลให้ชำระ
 หนี้เก่าที่เกิดขึ้นแล้วไม่ได้ จากการตัดสินคดีนี้มีผลกระทบกระเทือนต่อฐานะ
 เศรษฐกิจการค้าของสหรัฐมาก จนมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง
 ทำให้ผู้พิพากษาศาลสูงสุดลาออกไปหนึ่งคน ซึ่งประธานาธิบดีก็แต่งตั้งเพิ่ม
 เดิม ต่อมาอีก 10 เดือน ได้เกิดคดี Knox v. Lee ค.ศ. 1871 ขึ้น
 ผู้พิพากษาศาลสูงสุด ได้วินิจฉัยคดีนี้ว่า พันธบัตรสามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย
 ทั้งที่เกิดขึ้นมาก่อนแล้วและจะมีขึ้นในภายภาคหน้า²

ความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างศาลกับฝ่ายบริหาร หรือฝ่าย
 นิติบัญญัติได้เกิดขึ้นในช่วงของการประกาศใช้โครงการนิวเคลียร์ สมัยของ
 ประธานาธิบดีรูสเวลต์ (Roosevelt) ซึ่งในขณะนั้นได้เกิดเศรษฐกิจ
 ตกต่ำทั่วโลก ประธานาธิบดีได้พยายามแก้ไขปัญหาค่าเศรษฐกิจ โดยรัฐสภาออก

¹ เรื่องเดียวกัน.

² เรื่องเดียวกัน.

กฎหมายหลายฉบับเช่น กฎหมายเกี่ยวกับการประกันสังคม และกฎหมายอื่นๆ ในช่วงนี้ศาลสูงสหรัฐ ได้ตีความให้กฎหมายที่ออกมาเหล่านั้น เป็นโมฆะหลายฉบับ เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยอ้างว่าเป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพส่วนบุคคล (liberty) จำกัดสิทธิส่วนบุคคล(right of privacy) และเสรีภาพในการทำสัญญา(freedom of contract) ทั้งนี้ศาลสูงสหรัฐ ได้นำเอาบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม บทที่ 14 เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมาใช้อย่างเคร่งครัด ซึ่งไม่สนับสนุนให้รัฐสภาออกกฎหมายที่กระทบกระเทือนถึงเสรีภาพของเอกชนเลยไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ในช่วงนี้ศาลได้ตีความว่ากฎหมายว่าด้วย truck-system เป็นกฎหมายที่ขัดต่อเสรีภาพในการทำสัญญา ศาลไม่ยอมรับรัฐในการจัดตั้งระบบประกันภัย เพราะเห็นว่ามีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบจากการละเมิดอยู่แล้ว ศาลไม่ยอมรับกฎหมายผูกขาดในรูปของ คาร์เทล ทรัสต์ และการส่งเสริมสหพันธ์กรรมกร เช่น Sherman Anti-trust Act. และไม่รับกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปสังคม และโครงการเศรษฐกิจ จากการตีความของศาลในแนวดังกล่าว ประชาชนเริ่มมีความรู้สึกว่ ศาลใช้อำนาจก้าวไกลการบริหารของประธานาธิบดีมากเกินไป เริ่มมีเสียงวิจารณ์คำพิพากษาของศาลอย่างรุนแรง โดยกล่าวว่าผู้พิพากษามีความเห็นที่คร่ำครึ ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นทางวิชาการของสาขาอื่น¹ เมื่อประธานาธิบดีได้รับการเลือกตั้งอีกครั้งในสมัยต่อมา ก็ได้มีการดำริที่จะปรับปรุงศาลสูงสหรัฐ เสียใหม่² โดยนำโครงการที่จะปรับปรุงนี้มาเสนอต่อประชาชนทางวิทยุ เรียกโครงการว่า

¹ สมภพ โทตระภักดิ์, "การควบคุมกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ", วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เล่ม 2, ตอน 1, พ.ศ. 2513.

² การปรับปรุงตามโครงการนี้ประธานาธิบดีเสนอว่า จำนวนผู้พิพากษาศาลสูงสหรัฐ เดิมมี 9 คนนี้ เสนอให้มีการเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาโดยถ้าผู้พิพากษาคนใดอายุ 70 ปีแล้วไม่ลาออก ก็ให้สิทธิประธานาธิบดีแต่งตั้งผู้พิพากษาเพิ่มเท่าจำนวนผู้ที่มีอายุครบ 70 ปี

"โครงการสนทนาข้างเตาผิง" และประธานาธิบดีได้กล่าวว่า "เราทุกคนอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่รัฐธรรมนูญเป็นไปตามที่ผู้พิพากษาพูดว่ามันเป็น" และ "ข้าพเจ้าจะแต่งตั้งผู้พิพากษา ซึ่งปฏิบัติตนเป็นผู้พิพากษา มิใช่เป็นผู้ออกกฎหมาย จะแต่งตั้งผู้พิพากษาซึ่งจะไม่เพิกถอนมติของรัฐสภาในนโยบายทางนิติบัญญัติ"¹ และหลังจากนั้นต่อมา เมื่อเกิดคดี NLRB v. Janes & Laughlin ศาลสูงสุดสหรัฐได้ตีความว่า กฎหมายที่กำหนดให้พนักงานมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อต่อรอง (Collective Bargaining) นั้นใช้ได้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ² ซึ่งก็เป็น การแสดงว่า ศาลโดยยอมรับกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปสังคมแล้ว แนวความคิดในการที่จะปรับปรุงศาลจึงได้ยุติลง

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วนี้ทำให้ประเทศในภาคพื้นยุโรปคิดจะจัดระบบการตีความรัฐธรรมนูญเสียใหม่ โดยจัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้นทำหน้าที่นี้ โดยให้เป็นองค์กรอิสระ มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ เป็นตุลาการ กำหนดวิธีพิจารณาไต่ต่างหาก ประเทศต่างๆ ที่พอจะกล่าวถึงมีดังนี้

ก. ประเทศออสเตรีย ใน ค.ศ. 1920 นักปราชญ์คนสำคัญของออสเตรีย ชื่อ ฮันส์ เคลเสน (Hans Kelsen) ได้ให้ความเห็นว่า ระบบการตีความรัฐธรรมนูญแบบในสหรัฐอเมริกา ไม่เหมาะสมกับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เพราะการให้ศาลทั้งหลายทำหน้าที่นี้อาจเหมาะสมกับในสหรัฐอเมริกา เพราะมีหลักเรื่องคดีบรรทัดฐาน (The Doctrine of Precedent) ที่ศาลสูงได้วางไว้และศาลล่างหรือศาลต่อมาต้องถือตาม แต่ในออสเตรียไม่มีหลักเช่นนี้ จะทำให้เกิดการลักลั่นกัน เพราะคดีอย่างเดียวกันอาจตัดสินไม่เหมือนกัน จึงเสนอให้มีการใช้ระบบใหม่ และต่อมาเมื่อออสเตรียได้ประกาศ

¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์ศานต์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความรัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

² เรื่องเดียวกัน.

ใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ค.ศ. 1920 รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การพิจารณาและ
 ส่งให้กฎหมายเป็นโมฆะ เป็นอำนาจของแผนกพิเศษในศาลยุติธรรมสูงสุด
 เรียกว่า "แผนกรัฐธรรมนูญ"¹ ในปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญออสเตรเลีย ประธานาธิบดี
 เป็นผู้แต่งตั้งประธานศาล รองประธานศาล กรรมการ 6 คน และกรรมการ
 สำรองอีก 3 คน ตามที่รัฐบาลคัดเลือกมาจากผู้พิพากษา ข้าราชการ ศาสตราจารย์
 ในคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ส่วนกรรมการอีก 6 คน ประธานาธิบดีจะ
 แต่งตั้งตามรายชื่อที่สภาสูงและสภาล่างเสนอ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นอก
 กรุงเวียนนา²

ข. ประเทศฝรั่งเศส ฝรั่งเศสหลังจากมีการปฏิวัติใหญ่ ค.ศ.
 1789 ได้มีค่านิยมว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชนได้
 มอบหมายให้สภาผู้แทนราษฎรอีกต่อหนึ่ง การที่สภานิติบัญญัติตรากฎหมายขึ้น
 เป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ทั่วไป (Volonte' Generale) ของ
 ประชาชน จึงไม่ควรอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรใด ประกอบกับฝรั่งเศส
 ได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจ โดยมีชอบของผู้พิพากษามาก่อนที่มีการ
 ปฏิวัติสำเร็จ จึงไม่ยอมให้ศาลมีอำนาจดังกล่าว ต่อมาเมื่อ ค.ศ. 1795 นัก
 การเมืองของฝรั่งเศสชื่อ ซีแอส (Sieyes) ได้แสดงความคิดเห็นว่า
 ควรให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งทำหน้าที่คุ้มครองป้องกันรัฐธรรมนูญ มิฉะนั้นแล้ว
 หลักการในรัฐธรรมนูญอาจถูกเปลี่ยนแปลงโดยกฎหมายของสภานิติบัญญัติ เขา
 เสนอให้ให้องค์กรทางการเมืองทำหน้าที่วินิจฉัยกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ²

¹ วิชาญ เจริญงาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพ : แสงสุทธิ
 การพิมพ์, 2523), หน้า 352.

² สมภพ ไทตระกิตย์, "การควบคุมกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ",
วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เล่ม 2, ตอน 1, พ.ศ. 2513.

³ เรื่องเดียวกัน.

ดังนั้น รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ค.ศ. 1799 ได้มีการตั้ง "สภาผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญ" (Sénat Conservateur) ขึ้น เพื่อมิให้องค์กรใดกระทำการอันขัดต่อรัฐธรรมนูญ แต่ปรากฏว่าโดยอิทธิพลของนโปเลียน องค์กรณ์ไม่เคยวินิจฉัยว่ามีกฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญเลย¹ และต่อมารัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1946 ได้มีการตั้งคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ (Comité Constitutionnel) ขึ้น มีหน้าที่ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างกฎหมายกับรัฐธรรมนูญ หากเห็นว่ามีการขัดแย้งก็เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญตามสมควร รัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1958 ได้มีการตั้ง "คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ" (Conseil Constitutionnel) ขึ้นใหม่ มีการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ให้แตกต่างกันออกไป โดยประสงค์ให้เป็นกรรมการที่มีความเป็นกลาง เพื่อลดความขัดแย้ง ถ้ามีปัญหาที่จะนำไปสู่การขัดแย้งก็ถูกนำไปสู่คณะกรรมการชุดนี้² ข้อสังเกตคือคณะกรรมการรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสไม่มีอำนาจไปชี้ขาดว่ากฎหมายที่รัฐสภาออกมาแล้วเป็นโมฆะ แต่มีอำนาจคอยตรวจสอบมิให้ร่างกฎหมายไปแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ เท่านั้น ถ้าเห็นว่ากฎหมายที่กำลังใ้ข้อขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก็มีการเสนอให้มีการแก้ไขเสีย ทั้งนี้คงเป็นเพราะค่านิยมของฝรั่งเศสที่ไม่ยอมให้อำนาจอื่นอยู่เหนืออำนาจนิติบัญญัติของรัฐสภา

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสประกอบด้วย กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการโดยแต่งตั้ง กรรมการโดยตำแหน่งได้แก่ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี กรรมการโดยแต่งตั้งได้แก่ผู้ที่ประธานาธิบดีแต่งตั้ง 3 นาย ประธานสภาผู้แทนแต่งตั้ง 3 นาย ประธานสภาเ็นตแต่งตั้ง 3 นาย กรรมการจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 9 ปี ประธานาธิบดี ประธานสภาผู้แทน และประธานสภาเ็นต จะต้องระบุไว้ในการแต่งตั้งครั้งแรกว่า กรรมการคนใด

¹ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนคานต์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความรัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

² เรื่องเดียวกัน.

อยู่ในตำแหน่งได้เพียง 3 ปี 6 ปี หรือ 9 ปี กรรมการรัฐธรรมนูญจะปฏิบัติหน้าที่รัฐมนตรี สมาชิกสภา ในขณะที่เดียวกันไม่ได้¹

ค. ประเทศเยอรมัน หลังจากที่เยอรมันตะวันตก(สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.) ได้รับเอกราชจากสัมพันธมิตรแล้ว มีการจัดทำรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษร ค.ศ. 1949 ซึ่งมีบทบัญญัติรับรองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายอื่นใดหรือการกระทำใดจะไปขัดหรือแย้งไม่ได้ แต่มีไต่ศาลเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัย มาตรา 92 ได้มีการจัดตั้ง "ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์"(The Federal Constitution Court) หรือ Bundesverfassungsgericht. ขึ้นทำหน้าที่ตีความรัฐธรรมนูญ โดยยังทำหน้าที่เสมือนผู้พิทักษ์ระบบการปกครอง และเป็นผู้จัดการให้เกิดความสมดุลย์ทางการเมืองระหว่างองค์กรของรัฐ และเป็นพลังในทางการเมืองของประเทศด้วย²

ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันประกอบด้วย 2 คณะ โดยคณะหนึ่งเกี่ยวข้องกับคดีสิทธิและเสรีภาพ ส่วนคณะสองเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรของรัฐ ในแต่ละคณะจะมีผู้พิพากษา 8 คน โดย 3 คนแต่งตั้งจากผู้พิพากษาในศาลต่างๆ เช่น ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลแรงงาน และอีก 5 คน แต่งตั้งจากนักกฎหมายที่มีประสบการณ์สูง ประธานาธิบดีจะเป็นผู้แต่งตั้ง จำนวนครึ่งหนึ่งนั้นสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ อีกครึ่งหนึ่งสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ ผู้พิพากษาศาลรัฐธรรมนูญต้องมีอายุขั้นต่ำสี่สิบปี และขั้นสูงหกสิบแปดปี ในการเสนอชื่อจะมีการฟังเสียงวิจารณ์จากประชาชนที่มีส่วนได้เสียด้วย³

¹ สมภพ โทระภักดิ์, "การควบคุมกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ", วารสารนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เล่ม 2, ตอน 1, พ.ศ. 2513.

² จรัล ภักดีธนากุล, "ศาลกับความเป็นกฎหมายสูงสุดแห่งรัฐธรรมนูญ", ศาลพาท, เล่ม 1, มกราคม-กุมภาพันธ์ 2523.

³ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒน์สานต์, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความรัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

ระบบการตีความรัฐธรรมนูญ โดยองค์กรพิเศษนี้ นอกจากประเทศ
ที่กล่าวมาแล้ว 3 ประเทศ ยังมีประเทศอื่นที่ใช้ระบบนี้ อีก เช่น อิตาลี สเปน
ตุรกี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

กระบวนการตีความรัฐธรรมนูญในระบบนี้ จะเริ่มต้นโดยกรณีที่
บุคคลใดที่รู้สึกว่าการกระทำหรือกฎหมายฉบับใด เพราะ
เหตุที่การกระทำหรือกฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็มีสิทธิกล่าวหาต่อองค์กร
พิเศษที่ทำหน้าที่นี้ได้ โดยขอให้ทำการวินิจฉัยว่าการกระทำหรือกฎหมายนั้นขัด
ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ถ้าตีความได้ว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญก็ให้สั่งให้ใช้ไม่ได้เสีย¹
ในกรณีที่องค์กรพิเศษได้ตีความรัฐธรรมนูญว่า การกระทำหรือกฎหมายดังกล่าว
ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็จะมีคำสั่งว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จะเห็นว่ากระบวนการ
การตีความรัฐธรรมนูญในระบบนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีคดีเกิดขึ้นเสียก่อนดังเช่น
ระบบของศาล การเสนอเรื่องราวให้องค์กรพิเศษทำการวินิจฉัยจึงเป็นไป
ได้อย่างกว้างขวางกว่า

4. ระบบที่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจตีความ

ในบรรดาระบบทั้งหลายที่จัดตั้งองค์กรให้มอำนาจตีความ
รัฐธรรมนูญ ระบบที่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีอำนาจตีความ น่าจะเป็น
ระบบที่ตรงกันความหมายของคำว่า "ผู้มีอำนาจตีความ" มากที่สุด เพราะ
3 ระบบแรก ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องขององค์กรที่ใช้อำนาจตีความ
รัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยว่ากฎหมายใดขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่
แต่ระบบที่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีอำนาจตีความ ไม่ใช่เรื่องของการ
ควบคุมกฎหมายมิให้ขัดรัฐธรรมนูญ หากแต่เป็นเรื่องการตีความโดยแท้เพื่อหาวิธีปฏิบัติ

¹ วิชาญ เจริญงาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพฯ : แสงสุทธิ
การพิมพ์, 2523), หน้า 352.

ตามรัฐธรรมนูญ โดยถือหลักว่า เมื่อเป็นเรื่องขององค์กรใดที่จะต้องหาคำตอบ หรือวิธีปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ก็ให้องค์กรนั้นเป็นผู้มีอำนาจตีความ ระบบที่ให้ องค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีอำนาจตีความนี้ หมายความว่าให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ มีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ โดยที่การตีความรัฐธรรมนูญ ขององค์กรนั้นๆเป็นที่สุด การตีความในระบบนี้อำนาจในการตีความรัฐธรรมนูญ มิได้อยู่ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งแต่เพียงองค์กรเดียว อำนาจในการตีความขึ้นอยู่กับว่าเป็นเรื่องขององค์กรใด เช่นถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่หรือวง งานของสภา สภาก็จะเป็นผู้ตีความในปัญหาที่เกิดขึ้น ถ้าเรื่องที่จะตีความเป็น เรื่องของคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีก็จะเป็นผู้ตีความ หรือถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายชั่วคราวรัฐธรรมนูญหรือไม่ ก็มีองค์กรพิเศษที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ ตีความ หรือในบางกรณีมิได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์กรใด และเป็นคดีชั้นสู่ การพิจารณาของศาล ศาลก็เป็นผู้ตีความ เป็นต้น ซึ่งระบบนี้ถือว่าอำนาจใน การตีความรัฐธรรมนูญอยู่ที่องค์กรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่จะต้องตีความกัน

กระบวนการตีความของระบบนี้ ขึ้นอยู่กับว่าระเบียบหรือการ ปฏิบัติขององค์กรนั้นๆเป็นอย่างไร เช่น ถ้าสภาตีความก็ต้องมีการเสนอเป็น ผู้คดีเข้าสู่การประชุมของสภา โดยมีขั้นตอนและเงื่อนไขต่างๆตามที่กำหนดไว้ ในระเบียบข้อบังคับการประชุมสภา และรัฐธรรมนูญของประเทศนั้นๆ ถ้าเป็น การตีความโดยศาล ก็ต้องเป็นคดีชั้นสู่การพิจารณาของศาล ตามกฎหมายว่า ด้วยวิธีพิจารณาความ ถ้าเป็นการตีความโดยคณะรัฐมนตรี ก็ต้องมีการเสนอ เข้าสู่ที่ประชุมของคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

ผลของการตีความ

ผลของการตีความ หมายความว่าเมื่อได้มีการตีความรัฐธรรมนูญ เป็นประการใดแล้ว การตีความนั้นจะมีผลผูกพันแก่ไหนเพียงไร จะผูกมัดต่อองค์กรใดบ้างที่จะต้องถือตาม และจะมีผลย้อนหลังไปในอดีตหรือผูกมัดตลอดไปในอนาคตหรือไม่ ในเรื่องผลของการตีความรัฐธรรมนูญนี้ สามารถแยกพิจารณาได้ 2 ประการ คือ ผลผูกมัดต่อองค์กรต่างๆ และผลผูกมัดในด้านระยะเวลา

ก. ผลผูกมัดต่อองค์กรต่างๆ ในระบบการตีความรัฐธรรมนูญ โดยศาลยุติธรรม การตีความรัฐธรรมนูญของศาล จะมีผลผูกมัดให้องค์กรต่างๆ ของรัฐ จะต้องถือปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ในระบบนั้นถือว่าศาล เป็นองค์กรสูงสุดและเด็ดขาดในการที่จะตีความรัฐธรรมนูญว่าเป็นอย่างไร ซึ่งมีอำนาจที่จะวินิจฉัยว่าการกระทำใดชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ และเมื่อศาลได้ชี้ขาดว่ากฎหมายหรือการกระทำใดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กฎหมายก็ให้บังคับมิได้ หรือการกระทำนั้นก็ถือว่าไม่มีผลในทางกฎหมาย เป็นการกระทำที่เสียเปล่า การตีความของศาลว่าเป็นอย่างไรแม้องค์กรอื่นจะไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยในการตีความดังกล่าว ก็ไม่มีอำนาจทบทวนหรือกลัยความเห็นของศาลเป็นอย่างอื่นได้ ในกรณีที่ยังองค์กรอื่นไม่เห็นด้วยกับการตีความของศาลที่ตีความเช่นนั้น ทางแก้ก็เห็นจะมีอยู่ทางเดียวคือการแก้ไขรัฐธรรมนูญเสียใหม่ ในสหรัฐอเมริกาเคยมีตัวอย่างที่มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หลังจากที่ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ตีความแล้ว เช่น คดี Dred Scott v. Sanford ค.ศ. 1857 ศาลสูงสุดสหรัฐ ได้วินิจฉัยว่า ชาวนิโกรมิใช่เป็นพลเมืองของสหรัฐอเมริกา ไม่มีสิทธิที่จะใช้สิทธิทางศาล ทำให้เกิดปัญหาระหว่างรัฐฝ่ายเหนือกับรัฐฝ่ายใต้ จนในที่สุดก็มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญสหรัฐ ให้มีการเลิกทาส ซึ่งเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่ 13 ของสหรัฐอเมริกา หรือในคดี Pollock v. Farmer's Loan & Trust Co. ค.ศ. 1895 ศาลสูงสุดสหรัฐ ตีความว่ากฎหมายของสหรัฐ เกี่ยวกับภาษีเงินได้เป็นโมฆะเพราะเป็นเรื่องของมลรัฐ ซึ่งหลังจากนั้นก็มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งที่

16 ตามมาอย่างรวดเร็ว โดยให้เป็นอำนาจของสหรัฐที่จะกระทำใด หรือในคดี Oregon v. Mitchell ค.ศ. 1970 ศาลสูงสหรัฐได้วินิจฉัยว่า สหรัฐไม่มีอำนาจในการกำหนดอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในมลรัฐให้เป็น 18 ปี ในที่สุดก็มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญสหรัฐครั้งที่ 26 ให้อายุการเลือกตั้งทั่วไปในมลรัฐและสหรัฐเป็น 18 ปี¹

เมื่อมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้ว ก็เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายที่ไม่พอใจในการตีความของศาลในครั้งแรก แต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ใช้ว่าจะกระทำได้โดยง่าย ทั้งนี้เพราะเหตุว่าเมื่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด การแก้ไขรัฐธรรมนูญย่อมมีกระบวนการที่สลับซับซ้อนและแก้ไขได้ยากพอสมควร อย่างน้อยก็ยากกว่าการแก้ไขกฎหมายธรรมดา เพราะหากไม่เป็นเช่นนั้นความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญก็จะหมดไป ซึ่งก็จะเหมือนระบบที่อังกฤษยึดถือ ระดับความยากง่ายในการแก้ไขรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศอาจมีความต่างกัน แม้จะถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดเช่นเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ก็สุดแล้วแต่ว่ารัฐธรรมนูญของประเทศนั้นๆจะกำหนดเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ในการแก้ไขไว้อย่างไรในรัฐธรรมนูญ ในสหรัฐอเมริกาการแก้ไขรัฐธรรมนูญกระทำได้อ่อนช้อยกว่า ได้เคยมีการขอแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายครั้งที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จมีเพียงไม่กี่ครั้งเท่านั้น

ในประเทศที่ใช้ระบบการตีความโดยศาลนี้ การตีความจะยุติเด็ดขาดที่ศาลสูงสุด และศาลสูงสุดเท่านั้นที่สามารถกลับแนววินิจฉัย หรือตีความเสียใหม่เป็นอย่างอื่นได้ หากมีกรณีที่เกิดขึ้นในภายหลังที่มีข้อเท็จจริงเดียวกันขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาล ซึ่งเป็นไปตามหลักคดีบรรทัดฐาน ที่เรียกว่า **The Doctrine of Precedent.**

¹ ไซวัน วังควันตัน, "การแบ่งแยกอำนาจกับการตีความรัฐธรรมนูญ", วารสารกฎหมายปกครอง, ฉบับที่ 2, พ.ศ. 2524.

แต่อย่างไรก็ตามในสหรัฐอเมริกาในสมัยแรกๆ เมื่อศาลได้ตัดสินคดีแล้ว ฝ่ายบริหารยังถือแฟงไม่ยอมบังคับการให้เป็นไปตามคำพิพากษาได้อีก เช่นคดี Worcester v. Georgia ค.ศ. 1832 จนในที่สุดต้องมีการประนีประนอมกันคือให้ฝ่ายบริหารอภัยโทษ เป็นต้น

ในระบบการตีความโดยรัฐสภา ในประเทศที่ให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตีความ การตีความของรัฐสภาก็เป็นที่ยุติเด็ดขาด องค์กรอื่นจะมาโต้แย้งไม่ได้ ทางแก้ก็คือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็เป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่าการตีความของรัฐสภานั้นได้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ การแก้ไขรัฐธรรมนูญก็ถือเอาเสียงข้างมากของสมาชิกรัฐสภาเป็นเกณฑ์เช่นเดียวกัน หรือมากกว่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ย่อมจะเป็นไปได้ยาก ที่ฝ่ายเสียงข้างมากซึ่งเห็นว่าการตีความของรัฐธรรมนูญเป็นไปตามที่ได้ตีความไปแล้ว จะยอมรับให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อกลับความเห็นในการตีความของตน ในระยะเวลาอันรวดเร็ว

ในระบบการตีความโดยองค์กรพิเศษ เมื่อองค์กรพิเศษได้ตีความรัฐธรรมนูญเป็นประการใดแล้ว ก็ย่อมถือเป็นยุติเด็ดขาด องค์กรต่างๆจะต้องถือปฏิบัติตามนั้น ในกรณีเช่นนี้ทางแก้ก็คือการแก้ไขรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน

ในระบบการตีความโดยองค์กรที่เกี่ยวข้อง การตีความในระบบนี้รัฐธรรมนูญจะเป็นผู้กำหนดว่า กรณีใดองค์กรใดจะเป็นผู้มีอำนาจในการตีความ หรือบางองค์กรแม้รัฐธรรมนูญจะไม่บัญญัติไว้โดยตรงให้มีอำนาจในการตีความ แต่ในทางปฏิบัติเมื่อองค์กรนั้นๆมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ก็ย่อมต้องตีความรัฐธรรมนูญได้โดยอัตโนมัติ และเมื่อได้ตีความว่าเป็นอย่างไรแล้ว องค์กรผู้ตีความก็ปฏิบัติตามนั้น องค์กรอื่นก็ไม่สามารถมาทบทวนการตีความขององค์กรนั้นได้อีก ซึ่งก็เท่ากับว่าการตีความนั้นเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันองค์กรอื่นไปด้วย โดยปริยาย

ข. ผลผูกมัดในด้านระยะเวลา ในเรื่องผลผูกมัดในด้านระยะเวลา
เวลานี้ แยกพิจารณาได้เป็นสองส่วน

1. ผลย้อนหลังไปถึงอดีต ในระบบการตีความโดยศาล ในสหรัฐอเมริกา ในตอนแรกนั้นคำพิพากษาของศาลสหรัฐนั้นถือกันว่า การที่กฎหมายเป็นโมฆะเพราะขัดรัฐธรรมนูญนั้น จะมีผลย้อนหลังไปจนถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น หรือผลที่ตามมาเนื่องจากกฎหมายนั้น เช่น ในคดีระหว่าง Norton v. Shell County ค.ศ. 1886 ศาลสูงสุดวินิจฉัยว่า กฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้นหาใช่กฎหมายไม่ กฎหมายดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดสิทธิ ไม่มีผลเกี่ยวกับหน้าที่ ความคุ้มครองหรือใช้บังคับกับหน่วยงานใดได้เลย ถือเสมือนว่าไม่เคยมีการผ่านกฎหมายนั้นมาเลย¹ แต่ต่อมาในระยะหลังได้เกิดมีแนวความคิดใหม่จากคดี Chicot County Drainage v. Baxter Bank. ค.ศ. 1940 ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐ ได้ยกเลิกแนวความคิดเดิม โดยวินิจฉัยว่าหลักการที่มีผลย้อนหลังเป็นโมฆะอย่างเด็ดขาดนั้นไม่สามารถจะทำได้ ในการวินิจฉัยว่า กฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญจะมีผลย้อนหลังได้เพียงใดนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของคำพิพากษาใหม่นั้นว่า จะเป็นเพียงการวางแนวสำหรับการดำเนินคดีต่อไปในภายภาคหน้า หรือต้องการจะให้ผลย้อนหลังไปถึงบุคคลซึ่งต้องโทษในความผิดอย่างเดียวกันนั้นด้วย ตัวอย่างเช่นคำพิพากษาที่ว่ากฎหมายฉบับหนึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญ หากกฎหมายนั้นมีผลเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ผลที่จะตามมาก็คือ การหยิบปัญหาเกี่ยวกับความถูกต้องแท้จริงของการที่ได้ลงโทษจำเลย ดังนั้นแนวคำพิพากษาใหม่ก็จะมีผลย้อนหลัง²

¹ Guy B. Hathorn, Howard R. Penniman and Mark F. Ferber, Government and Politics in the United States (London : D. Van Nostrand Company, Ltd., 1965), pp. 322-370.

² Ibid.

ในคดีอาญา คดี Johnson v. New Jersey ค.ศ. 1966

ได้วินิจฉัยทำนองเดียวกับหลักการข้างต้นว่า คำพิพากษาในคดีอาญามีผลย้อนหลังไปถึงประเด็นแห่งคดีที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยความถูกต้องสมบูรณ์ของกระบวนการพิจารณาสืบหาข้อเท็จจริง (The every integrity of the fact finding process) กล่าวคือคำพิพากษาตามแนวเดิมจะเป็นอันตรายอย่างยิ่ง ในการที่จะลงโทษผู้กระทำผิดรายใหม่ ตัวอย่างของการมีผลย้อนหลังในคดีอาญา เช่น คดี Gideon v. Wainwright ค.ศ. 1963

คำพิพากษาซึ่งกำหนดให้จำเลยในคดีอาญา มีสิทธิที่จะได้รับคำปรึกษาหารือหรือช่วยเหลือจากทนาย คดี Jackson v. Denno ค.ศ. 1964

คำพิพากษาซึ่งกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น จะต้องพิสูจน์ความสมัครใจในการรับสารภาพของจำเลย ก่อนที่จะส่งประเด็นต่อไปยังลูกขุน แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงคำรับสารภาพของจำเลยคนหนึ่งที่พักพิงไปถึงจำเลยคนอื่น ในคดี

Berger v. Calif ค.ศ. 1969 คำพิพากษาซึ่งปฏิเสธการไต่พยาน

เอกสารแทนพยานบุคคล ในเมื่อพยานบุคคลนั้นไม่สามารถจะมาศาลได้ในวันนี้¹ ตัวอย่างคำพิพากษาที่ไม่มีผลย้อนหลัง เช่น คดี Mapp v. Ohio

ค.ศ. 1961 คำพิพากษาที่ห้ามศาลมลรัฐไต่พยาน ที่ได้มาโดยการตรวจค้นหรือจับกุมที่ผิดกฎหมาย ข้อห้ามนี้จะไม่มีผลย้อนหลัง เพราะจุดประสงค์ของกฎหมายก็เพียงแต่จะห้าม การตรวจค้นและการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อไปในภายหลัง อีกทั้งประเด็นข้อนี้ก็ได้เกี่ยวข้องกับ การกระทำผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาแต่อย่างใด เพื่อความยุติธรรมจึงไม่มีผลย้อนหลัง คดี Escoledo v. Illinois ค.ศ. 1969 ขอร้องคำอำนาจของเจ้า

พนักงานตำรวจ ที่จะตั้งคำถามผู้ต้องหาในคดีอาญา โดยผู้ต้องหาไม่มีทนายคอยช่วยเหลือ ไม่มีผลย้อนหลัง เพราะผู้ต้องหาสามารถให้ทนายคอยช่วยเหลือ

ในส่วนใดส่วนใดอยู่แล้ว¹

จะเห็นได้ว่าการตีความรัฐธรรมนูญของศาลสหรัฐนั้น ในปัจจุบัน ถือหลักว่า กฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญนั้น จะมีผลย้อนหลังหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของคำวินิจฉัยหรือการตีความนั้นๆ เป็นสำคัญ โดยเฉพาะในคดีอายุจะต้องพิจารณาถึงความยุติธรรมประกอบด้วย

สำหรับปัญหาว่า ถ้าส่วนหนึ่งของกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญใช้บังคับมิได้ ส่วนที่เหลือจะเสียไปด้วยหรือไม่ คำพิพากษาคดี Carter v. Carter Cola Co. ค.ศ. 1936 ได้พิพากษาว่าขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของผู้ร่าง ถ้าส่วนที่เสียไปนั้นสามารถแยกออกได้จากส่วนที่เหลือโดยสิ้นเชิง และเห็นได้ชัดด้วยว่าส่วนที่สมบูรณ์ควรจะมีผลบังคับได้แม้ว่าส่วนหนึ่งจะไม่มีผลบังคับก็ตาม เช่นนี้ส่วนที่สมบูรณ์ก็ยังใช้บังคับได้ ตัวอย่างเช่น บทเพิ่มเติมกฎหมายที่ไม่สมบูรณ์เพราะขัดรัฐธรรมนูญ หากทำให้กฎหมายนั้นๆ ไม่สมบูรณ์ไปด้วยไม่² แต่ถ้าเล็งเห็นเจตนารมณ์ของผู้ร่างได้ว่ามีเจตนาไม่แยกออกจากกัน (intend to be effective as a whole) ผลก็จะเห็นว่ากฎหมายทั้งฉบับใช้บังคับมิได้

คดี Williams v. Std. Oil ค.ศ. 1929 ในกรณีที่กฎหมายนั้นระบุถ้อยคำว่า "ถ้าส่วนใดหรือมาตราใดของกฎหมายฉบับนี้ ตกเป็นโมฆะด้วยเหตุผลประการใด การเป็นโมฆะอันนี้จะไม่ผลกระทบบกระเทือน ถึงความสมบูรณ์ของมาตราอื่นในส่วนอื่นๆ" ถ้อยคำดังกล่าวนี้ถือว่าใช้ได้³

ในกรณีที่ศาลได้ตีความว่า การกระทำใดเสียเปล่าเพราะขัดรัฐธรรมนูญ จะมีผลย้อนหลังหรือไม่เพียงใด กรณีนี้เท่าที่ตรวจพบยังไม่เคยมีปรากฏในคำพิพากษาของศาล ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าน่าจะไม่มียผลย้อนหลังเพราะ

¹ Ibid. .

² Ibid. .

³ Ibid. .

เหตุว่า การกระทำใดก็ตามเมื่อได้มีการกระทำไปแล้ว หากต่อมาได้มีการตีความว่าการกระทำนั้นเสียเปล่า เพราะไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ก็น่าจะมีผลเป็นว่าห้ามมิให้มีการกระทำดังกล่าวนั้นอีกต่อไป คือการกระทำเช่นนั้นย่อมยุติลงเมื่อได้มีการตีความ ไม่มีผลย้อนหลังไปหรือความเล็งในอดีตอีก

ในระบบการตีความโดยองค์กรพิเศษ หรือในระบบการตีความโดยรัฐสภา หรือระบบการตีความโดยองค์กรที่เกี่ยวข้อง การตีความนี้โดยหลักแล้วจะไม่มีผลย้อนหลัง เพราะเหตุว่าการให้มีผลย้อนหลังย่อมไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด การตีความในอดีตก่อนหน้านี้เมื่อใดตีความอย่างไรแล้ว ก็ได้มีการปฏิบัติที่ใดตีความนั้น จึงในบางครั้งการปฏิบัติดังกล่าวก็จบสิ้นไปแล้วในอดีต หากจะให้การตีความในปัจจุบันย้อนหลังไปถึงแล้วการที่ได้ปฏิบัติไปในอดีตก็จะไม่สมบูรณ์ไม่ได้รับการคุ้มครอง ก็จะทำให้เกิดปัญหายุ่งยากในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก เช่นรัฐบาลชุดก่อนตีความว่า การกระทำอย่างหนึ่งถือว่าเป็นการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นอำนาจของรัฐบาลที่จะกระทำได้และก็ได้ปฏิบัติไปแล้ว แต่รัฐบาลชุดปัจจุบันตีความว่า การตีความของรัฐบาลชุดก่อนไม่ถูกต้อง การกระทำดังกล่าวนี้ไม่ถือว่าเป็นการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้หากจะให้การตีความของรัฐบาลชุดปัจจุบันย้อนหลังไปได้อีกก็จะเกิดปัญหายุ่งยาก ฉะนั้นจึงถือหลักว่าไม่มีผลย้อนหลัง

2. ผลผูกพันต่ออนาคต ในระบบการตีความรัฐธรรมนูญ โดยศาลในสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายรวมมอนลอร์ ศาลทั้งหลายย่อมต้องผูกพันตนต่อคำพิพากษาของศาลที่มีศักดิ์สูงกว่า ในกรณีเช่นนี้หากเป็นการตีความโดยศาลสูงสุดของสหรัฐ ก็มีผลให้ศาลล่างต้องถือตามเสมอหากมีกรณีเช่นเดียวกันเกิดขึ้นอีกในอนาคต แต่สำหรับศาลที่มีศักดิ์เท่ากันนั้นอาจไม่จำต้องถือตามก็ได้ ส่วนในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย ศาลต่ำกว่าไม่จำต้องถือตาม

การตีความรัฐธรรมนูญไม่ว่าจะเป็นระบอบใด ผลการตีความย่อม
 ผูกพันต่อการปฏิบัติในอนาคตเสมอ จนกว่าผู้มีอำนาจตีความจะได้ตีความเปลี่ยน
 แปลงเป็นอย่างอื่น จึงองค์กรผู้มีอำนาจตีความในครั้งใหม่ไม่จำเป็นต้องผูกมัด
 กับการตีความในครั้งก่อน หากมีปัญหาเข้ามาสู่การตีความอีกในอนาคต ผู้มี
 อำนาจตีความสามารถตีความเป็นอย่างอื่นได้เสมอ ผลของการตีความจะมีผล
 อยู่ตราบเท่าที่ยังไม่มีการตีความเป็นอย่างอื่น

อย่างไรก็ตามผลของการตีความรัฐธรรมนูญตามที่กล่าวมานี้
 ส่วนใหญ่เป็นผลในกรณีที่ใช้อำนาจตีความรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่ากฎหมาย
 ข้อใดรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่ในกรณีที่ตีความเพื่อหยั่งทราบความหมาย เพื่อที่
 จะให้ได้คำตอบหรือคนหาว่า รัฐธรรมนูญกำหนดวิธีปฏิบัติไว้อย่างไรนั้น ผลของ
 การตีความอาจพิจารณาได้อีกแง่นี้

ในกรณีเป็นการตีความโดยศาลยุติธรรม เพราะมีคดีมาสู่ศาล
 ยุติธรรม การตีความรัฐธรรมนูญของศาลยุติธรรมย่อมมีผลผูกมัดองค์กรต่าง ๆ
 ของรัฐ เพราะการตีความของศาลเป็นการใช้กฎหมายเพื่อปรับแก้คดี จึง
 เท่ากับเป็นการประกาศแนวทางการตีความของศาล จนกว่าจะมีคำวินิจฉัย
 ของศาลเป็นอย่างอื่น หรือมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ผลผูกมัดจากคำวินิจฉัย
 ของศาลจึงเป็นผลผูกมัดในทางคดี ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย ไม่ใช่ผลผูกมัด
 เพื่ออธิบายวิธีปฏิบัติ หรือความหมายของรัฐธรรมนูญในปัญหาที่ยังไม่เกิดขึ้น

ในกรณีเป็นการตีความขององค์กรอื่นก็เช่นเดียวกัน คือจะมี
 ผลผูกมัดต่อองค์กรอื่นด้วย ยิ่งเมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐสภาแต่ผู้เดียวเป็น
 ผู้มีอำนาจตีความ ก็เท่ากับเป็นการตัดอำนาจการตีความขององค์กรอื่นนั่นเอง
 แต่ปกติแล้วแต่ละองค์กรจะใช้อำนาจที่กฎหมายมอบให้เพื่อทำการตีความก็ต่อเมื่อ
 มีปัญหาเข้าสู่การพิจารณาขององค์กรนั้น โดยกระบวนการที่ถูกต้องเท่านั้น เช่น
 แม้จะให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจตีความ แต่รัฐสภาก็ยังไม่รับเรื่องร้องเรียนของ

ราษฎรที่ขอให้ตีความ ดังนั้นความสับสนจึงเกิดขึ้น เช่นเมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติ
 ว่า "รัฐสภาแต่ผู้เดียวมีอำนาจตีความรัฐธรรมนูญ" ต่อมาเมื่อเกิดคดีขึ้นและ
 เกิดปัญหาจะต้องตีความรัฐธรรมนูญในคดีนั้น เป็นธรรมดาอยู่เองที่ราษฎร
 ผู้เป็นโจทก์หรือจำเลย จะนำคดีไปสู่รัฐสภาไม่ได้ ต้องนำคดีไปสู่ศาล ศาล
 เองก็จะประสบปัญหาว่า จะให้อำนาจตีความได้อย่างไรหรือไม่ เพราะถ้า
 ตีความก็อาจจะขัดกับที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ครั้นจะไม่ตีความแต่ส่งไปให้
 รัฐสภาตีความ ก็จะมีช่องว่างเกิดขึ้น เพราะไม่มีกฎหมายกำหนดกระบวนการ
 ที่จะให้ส่งเรื่องไปยังรัฐสภา หรือหากจะมีกฎหมายกำหนดกระบวนการในการ
 ส่งเรื่องไปยังรัฐสภา กฎหมายนั้นก็คงจะให้ผลที่ประหลาด คือตัดอำนาจการ
 ตีความกฎหมายของฝ่ายตุลาการไปให้ฝ่ายนิติบัญญัติ และในที่สุดถ้าศาลไม่
 ตีความอย่างไรเลย และไม่ส่งไปให้รัฐสภาด้วย การใช้กฎหมายแก้คดีนั้นก็
 จะไม่ได้ผล ปัญหาอย่างเดียวกันนี้อาจเกิดขึ้นได้กับฝ่ายบริหาร ซึ่งไม่รู้ว่าจะ
 ส่งเรื่องไปให้รัฐสภาตีความได้อย่างไร หลักการที่ให้อำนาจเด็ดขาดแก่
 รัฐสภาจึงไม่น่าจะออกต้อง แม้ในประเทศที่ถือหลัก **The Supremacy of Parliament**
 อย่างเช่นอังกฤษ ก็มีได้กำหนดให้รัฐสภาเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจสูงสุดในการ
 ตีความกฎหมายแต่ผู้เดียว คงเพียงแต่ให้อำนาจในการออกกฎหมายสูงสุด
 เด็ดขาดแต่ผู้เดียวเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เองเมื่อเกิดปัญหาใน ทานองนี้ขึ้นใน
 ประเทศไทยในคดีอาชญากรสงคราม เมื่อ พ.ศ. 2488 ศาลฎีกาในฐานะ
 เป็นศาลอาชญากรสงคราม จึงได้หาทางออกทั้งที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจการ
 ตีความเด็ดขาดแก่สภาผู้แทนราษฎร โดยให้คำว่า "เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจ
 เด็ดขาดในการตีความ" โดยวินิจฉัยว่า แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติเช่นนั้น แต่
 เมื่อคดีมาถึงศาล และศาลจำเป็นต้องใช้กฎหมายเพื่อปรับแก้คดีที่เกิดขึ้น ศาล
 ก็มีอำนาจวินิจฉัยได้เอง จึงผลจากการนี้ทำให้สภาผู้แทนไม่พอใจเป็นอันมาก
 เพราะถือว่าศาลก้าวล่วงอำนาจของสภาผู้แทน

ในประเทศที่ใช้ระบบในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้มีความสามารถในการ
 ตีความปัญหาที่จะน้อยลง เพราะถือหลักที่ตรงต่อความเป็นจริงว่า เมื่อมีปัญหา
 เกิดขึ้นในวงงานหรืออำนาจหน้าที่ของฝ่ายใด ก็ให้ฝ่ายนั้นมีอำนาจตีความ เช่น
 ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา ก็ให้รัฐสภาตีความ ซึ่งข้อนี้หมายถึง
 ความถึงการตีความรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่
 ของรัฐสภาเท่านั้น ถ้าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ก็เป็น
 เรื่องของคณะรัฐมนตรีเองโดยที่ฝ่ายศาลหรือฝ่ายอื่นจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง โดย
 ถือว่าไม่ใช่เรื่องในอำนาจหน้าที่ของตัว หรืออาจถือว่าเรื่องนี้เป็น "ปัญหาการเมือง"
 (Political Question) แต่ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคดี เช่น มีปัญหา
 ว่ากฎหมายนี้ขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ ก็ให้เป็นอำนาจขององค์กรที่ตั้งขึ้น หรือมี
 อำนาจเพื่อการนี้โดยเฉพาะ ข้อนี้เห็นได้จากรัฐธรรมนูญไทยฉบับปัจจุบัน มาตรา
 141 ที่บัญญัติให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจตีความเฉพาะเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
 รัฐสภาและให้การตีความนี้ถึงที่สุด แต่ถ้าเป็นการตีความเพื่อกำหนดว่ากฎหมาย
 ขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ มาตรา 141 ก็ต้องอยู่ในบังคับมาตรา 191 คือให้อำนาจ
 นี้เป็นของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และเมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัย
 แล้ว ในส่วนนั้นก็ถึงที่สุด เราจึงอาจกล่าวได้ว่าในประเทศไทย เมื่อพิจารณา
 การตีความรัฐธรรมนูญ จำเป็นต้องแบ่งการพิจารณาออกเป็นสองส่วน คือตีความ
 เรื่องอะไรเพื่อวัตถุประสงค์อะไร ถ้าเป็นการตีความว่ากฎหมายหรือร่าง
 กฎหมายขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ (จะวินิจฉัยได้ก็ต้องอ่านกฎหมายหรือร่างกฎหมาย
 นั้น และอ่านรัฐธรรมนูญพร้อมทั้งตีความเพื่อหาความสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน)
 อำนาจในการตีความเป็นของศาลในเบื้องต้น และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็น
 เบื้องสุดท้าย ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 191 หรือเป็น
 อำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญแต่ผู้เดียวในกรณีเป็นร่างกฎหมาย ในมาตรา
 190 และผลของคำวินิจฉัยย่อมถึงที่สุด และผูกมัดองค์กรทั้งหลาย แต่ไม่กระทบถึง

คำวินิจฉัยของศาลที่ถึงที่สุดไปแล้ว แต่ในกรณีที่เป็นการตีความเพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติ หรือหาคำตอบจากรัฐธรรมนูญโดยที่ไม่มีคดีพิพาทเกิดขึ้น อำนาจเช่นนี้ย่อมไม่ใช่อำนาจของศาล แต่ตกอยู่ที่องค์กรผู้เกี่ยวข้องคือรัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรี เป็นต้นแล้วแต่กรณี.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย